

DAWLADDA DEEGAANKA SOOMAALIDA ITOOBIYAA

DHOOL GAZETA

Somali Regional State of Ethiopia

የኢትዮጵያ ሶማሌ ክልላዊ መንግሥት

<p>Qimaha የንዱ ዋጋ Unit Price 57.30</p>	<p>Dhool Gazeta Waxaa soo Saara Golaha Xildhibaanada Dawaldda Deegaanka soomaalida Itoobiyya</p>	<p>✉ 392</p>
---	--	--------------

<p>Bayaan Tirs 21/2004 Bayaan Maamulka iyo Oobagalka unada, Daawooyinka iyo Adeegyada Caafimaadka</p>	<p>አዋጅ ቁጥር ፻፲፩/፳፻፱ ዓ.ም ስለምግብ፣ መድኃኒትና ጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ</p>	<p>Proclamation No 12/2012 A Proclamation to Provide for food, Medicine and health care Page 1</p>
---	---	--

<p>Bayaan Tirs 121/2004 Bayaan Maamulka Iyo Oobagalka unada, Daawooyinka Iyo Adeegyada Caafimaadka</p> <p>adaama oo ay lagama maarmaan ay in bulshada laga illaaliyo halista khatar kasta oo uga iman karta wo iyo cunooyin ay sugnayn naaga iyo tayadoodu</p> <p>daamaa ay haboon tahay in laga lago dhibaatooyinka caafimaad o ay bulshada ku keeni karaan ooyinka ay tayadoodu liidato</p> <p>adaama oo loo baahday in la ameeyo halista ay keensan karaan aatooyinka ka dhasha jiritaanka iyo agal la'aanta arrimaha la xidhiidha ida iyo anshaxa xirfadeed iyo sidoo e tayada adeega caafimaad</p> <p>na hadaba si arrimahaas loogu eeyo nidaamka dabagal iyo maamul ku haboon oo si habsami leh u reeya ayaa wuxuu golaha gaanku isaga oo ka duulaya obka 43 (3) Xarafka (B) ee tuurka deegaanka ee dib loo eeyay soo saaray bayaan.</p>	<p>አዋጅ ቁጥር ፻፲፩/፳፻፱ ዓ.ም ስለምግብ፣ መድኃኒትና ጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር የወጣ አዋጅ</p> <p>የሕብረተሰቡ ጤና ደህንነቱ፣ ፈጣሪ ነቱና ጥራቱ ካልተረጋገጠ መድኃኒትና ምግብ መጠበቅ ያለበት በመሆኑ፤ ደህንነቱና ጥራቱ ባልተጠበቀ ምግብ ምክንያት በሕብረተሰቡ ጤና ላይ ሊደርስ የሚችለውን የጤና ችግር መከላከል አስፈላጊ በመሆኑ፤ ደረጃውን ባልጠበቀ የጤና አገልግሎት አንዲሁም ብቃትና ሙያዊ ሥነ-ምግ ባር በጎደለው የጤና ባለሙያ፣ በአካ ባቢ ጤና አጠባበቅ ጉድለትና በተላላፊ በሽታዎች ቁጥጥር ጉድለት ምክንያት ሊደርስ የሚችለውን የጤና ችግር መግታት አስፈላጊ በመሆኑ፤ በጤናው ዘርፍ ሰፍኖ የቆየውን የተ በታተነና ጥራት የጎደለውን የአስተዳ ደርና የቁጥጥር ስርዓት ቀልጣፋና ውጤታማ ለማድረግ አዲስና የተቀናጀ የምግብ፣ መድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ሥርዓት ማስ ፈን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤ የክልሉ ምክር ቤት በተሻሻለው የክልሉ ሀገ- መንግሥት አንቀጽ ፶፱ ንዑስ አንቀጽ ፫ /ሀ/ መሠረት የሚከተለውን አውጇል፡፡</p>	<p>PROCLAMATION NO 121/2012 A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR FOOD, MEDICINE AND HEALTH CARE</p> <p>WHEREAS, it is found necessary to protect the pu-blic health from unsafe, inefficacious and poor quality modern and traditional medicines and food; WHEREAS, it is found necessary to avert the problems due to substandard health institutions, incompetent and unethical health professionals, poor environmental health and comm.- unicable disease; WHEREAS, it is found necessary to control and deter illicit production, trafficking and use of cotic drugs, psychotropic substances, and cursor chemicals; WHEREAS, in order to make the fragmented and poor quality administrative and regulatory tem in the health sector efficient and effective, it found necessary to establish a new and coordinated food, medicines and health care regulatory system, Now, Therefore, in accordance with Article 49(3, A) of the revised Constitution of the Somali regional state, it is hereby proclaimed as follows:</p>
--	--	---

Qaybta Koobaad
Guud ahaan

Qodobka 1^{aad} :- **Cinwaan Gaaban**
Bayaanka waxaa loogu yeedhi karaa **Bayaanka Maamulka iyo Dabagalka Cunada, Daawooyinka iyo Adeegyada Caafimaadka ee D.D.S ee bayaan Tirsi-121/2004**”.

Qodobka 2^{aad} :- **Qeexid**
Hadii aan haboonaanta ereygu siinin macno kale, waxaa bayaankan dhexdiisa ereyga :-

1. **“Cuno”** waxaa loola jeeda shay kasta oo caydhiin ahaan qayb ahaan ama dhamaantiiba u diyaa-rsan isticmaalka cuno ahaaneed ee bulshada ugu yimaada qaab ganacsi ama siyaabo kale taas oo ay ka mid yihiin biyaha iyo cabbitaanada kale, waxyaabaha la xalaa-shado, cunooyinka dheeriga iyo sidoo kale shey kasta oo loo adeegsado sameynta, diyaarinta, haggajinta cuno oo ay ka reeban tahay tubaakada iyo walxaha kale ee loo isticmaalo daawaynta oo kaliya.

2. **“Ganacsiga cuno”** Waxaa loola jeeda cunada iyo walxaha caydhiin ee cuno oo loo soo saaro, loo sameeyo, loo diyaariyo, loo xidhxidho, loo lingaxo, loo diro, loo soo dajiyo, loo kaydiyo, loo qaybiyo, loo daabulo ujeedo ganacsi oo ay ka mid yihiin jimlada iyo tafaariiqaynta iyo sidoo kale shaqooyinka baadhista tayada cunada.

3. **“Bacrin”** Waxaa loola jeeda cunada ama daawada loogu keeno qaab ganacsi ama qaab kale si ay bulshada adeeg u siiso oo nuxurkeeda lagu daro wax kale ama nuxurka oo qayb ahaan ama guud ahaanba lagu bedelo wax kale ama maadaama aan si haboon loo illaalin ama loo haynin nadafaadiisa ay ku dhafanto wax kale oo dibada uga yimaada.

4. **“Cuno macaanaynta”** Waxaa loola jeeda walxaha lagu daro cunada si loogu macaaneeyo, loo midabeeyo ama loo qurxiyo si ayna u xumaan cunadu.

5. **“Cuno nafaqo leh”** Waxaa loola jeeda cunada ay ka buuxdo ama ay ku dhan tahay waxyaabaha kobciya caafimaadka jidhka ama ku dhan tahay birootiinka, fiitaamiinada iyo macdanaha kale ee ka hortaga xanuunada ku yimaada caafimaadka bulshada.

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

፩. **አዋጅ ርዕስ**
ይህ አዋጅ «የሰማሌ ክልል መንግስት የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር ፻፺፯/፪ሺሀዕ» ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

፪. **ትርጓሜ**
የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

፩. «ምግብ» ማለት ማንኛውም በጥሬነቱ፣ በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ የተዘጋጀ ለንግድ ወይም በሌላ መንገድ ለህብረተሰቡ አገልግሎት ቀርቦ ለሰው ምግብነት የሚውል ነገር ሲሆን ውኃ ወይም ሌላ መጠጥ፣ የሚታኘክ ማስቲካ፣ ተጨማሪ ምግብ እንዲሁም ምግብ ለማምረት፣ ለማዘጋጀት ወይም ለማከምና ማንኛውም ንጥረ ነገር የሚያካትት ሆኖ ትንቢትና ለመድኃኒትነት ብቻ የሚያገለግሉ ንጥረ ነገሮችን አይጨምርም፤

፪ «የምግብ ንግድ» ማለት ምግብና የምግብ ጥሬ ዕቃዎችን ለንግድ ማምረት፣ ማዘጋጀት፣ ማጭረር፣ ማሸግ፣ መላክ፣ ማስመጣት፣ ማክ ማቸት፣ ማከፋፈል፣ ማጓጓዝ፣ በጅ ምላና በቸርቻሮ መሸጥና የምግብ ጥሬት ላቦራቶሪ ሥራን ይጨምራል፤

፫ «መከላከል» ማለት ለንግድ ወይም በሌላ መንገድ ለህብረተሰቡ አገልግሎት በሚቀርብ ምግብ ወይም መድኃኒት ይዘት ላይ ሌላ ነገር በመጨመር ወይም ይዘቱን በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ በሌላ ነገር በመተካት ወይም በተገቢው መንገድ በንጽህና ባለመመረቱና ባለመያዙ ከባዕድ ነገር ጋር እንዲነካካ ማድረግ ነው፤

፬ «የምግብ ጭማሪዎች» ማለት እንደምግብ አካል ተቆጥሮ ምግብን ለማጣፈጥ፣ ለማቅለም፣ ሳይበላሽ ለማቆየት ወይም ለማሳመር የሚረዳ በምግብ ላይ የሚጨመር ማንኛውም ንጥረ ነገር ነው፤

፭ «ንጥረ ምግብ» ማለት ማንኛውንም ምግብ በተለይ የሰውነት ጤንነትን ለማጎልበት ወይም በተመጣጠነ የምግብ እጥረት ምክንያት የሚከሰት የጤና ችግርን ለመከላከል በሚገቡ የፕሮቲን፣ የቫይታሚን፣ ማዕድንና በመሳሰሉ ሌት የዳበረ ወይም የበለጸገ ምግብ ነው፤

PART ONE
GENERAL

Short Title
This Proclamation may be cited as the “Food, Medicine and Health Care Administration and Control Proclamation No. 121/2012”.

2. Definitions
In this Proclamation, unless the context otherwise requires:

1. “food” means any raw, semi-processed or processed substance for commercial purpose or to be served for the public in any way intended for human consumption that includes water and other drinks, chewing gum, supplementary food and any substance which has been used in the manufacture, preparation or treatment of food, but does not include tobacco and substances used only as medicines;

2. “food trade” means production, preparation, irradiation, export, import, storage, distribution, transport, wholesale and retail of food and food raw materials for commercial purpose and includes the provision of food quality control laboratory service;

3. “Adulteration” means adding any foreign substance or ingredient to a food for commercial purpose or to be served for the public in any way or medicine other than its content or by substituting its content in whole or in part by such other substance or by storing or manufacturing it under unsanitary conditions whereby it may have been contaminated;

4. “Food Additive” means any substance added to food to improve its taste, color, preservation or appearance and which is considered to become a component of food;

5. “Nutrition” means any food substance particularly enriched in protein, vitamin, mineral and any other similar contents that promote body health or protect health problems caused by malnutrition;

6. "Daawo" Waxaa loola jeeda walax kasta oo loo adeegsado baadhista, daawaynta, baxnaanta qofka uu xanuunku hayo ama walxaha loo adeegsado difaaca xanuunka ama isku dhafka walxaha oo ay ka mid yihiin daawooyinka naarkootiga ama walxaha saykotorobiga, kimikaalada karoosinka, daawo dhaqmeedyada, mida isku dhafka, ama daawooyinka la doorbido, sunta, dhiiga iyo kuwa la xidhiidha, talaalada, daawooyinka fa'aadhaha siidaaya, koosmootiigyada, diyaar garawga nadaafada iyo qalabka caafimaadka iyo wixii la mid ah.

7. "Faarmaakoobiya" Waxaa loola jeeda warqada ama dhokumee ntiyada dhaqan galka sharci leh oo lagu diyaariyay ama dalka laga aqoonsaday oo qeexaysa samayska daawo, muuqaalka mugeed ee walxaha daawada ku jirta iyo kuwa aanay ku jirin, nooca diyaarin, muuga, tayada, adkaysiga iyo shuruudaha ay tahay in ay buuxiyaan ama heerarkooda.

8. "Dawooyinka Narkootiga ama walxaha saykotorobiga" Waxaa loola jeeda daawooyinka lagu sameeyo xakameynta sida ay dhigayso heeshiiska caalamiga ee xakamaynta daawooyinka narakootiga ama walxaha saykotorobiga ee Itoobiya dhanka ka tahay taas oo ay ka mid yihiin daawooyinka ay hay'ada awooda u leh u aqoonsato in ay yihiin narakotiga ama walxaha saykotorobiga.

9. "Birikarsaal Kimikaal" Waxaa loola jeeda kimikaalada, walxaha iyo isku darka walxo ee isku gudbintooda lagu xakameeyo hab waafaqsan heeshiiska caalamiga ah ee xakamaynta daawooyinka narakootiga ama saykotorobiga ee Itoobiya ansixisay oo ay ka mid yihiin daawooyinka ay hay'ada awooda u leh u aqoonsato in ay yihiin birikarsaal kimikaal.

፮. «መድኃኒት» ማለት የሰውን በሽታ ለመመርመር፣ ለማከም፣ ለማስታገስ ወይም ለመከላከል የሚያገለግል ማንኛውም ንጥረ ነገር ወይም የንጥረ ነገሮች ውህድ ሲሆን የናርኮቲክና ሃይኮትሮፒክ መድኃኒቶች፣ ፕሪከርሰር ኬሚካሎች፣ የባህል መድኃኒቶች፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ መድኃኒቶች፣ መርዞች፣ ደምና የደም ተዋጽኦዎች፣ ቫክሲኖች፣ ጨረር አፍላቂ መድኃኒቶች፣ ከስምቲኮች፣ የሳኒቲሪ ዝግጅቶች እና የሕክምና መሣሪያዎችን ይጨምራል፤

፯. «ፋርማኮፒያ» ማለት በአገሪቱ የተዘጋጀ ወይም ተቀባይነት ያገኘ ስለመድኃኒት ዝግጅቶች፣ መድኃኒትነት ይዘት ያላቸው እና የሌላቸው ንጥረ ነገሮች ፊዚካላዊ ባህሪ፣ የዝግጅት ምንነት፣ ይዘት፣ ጥራት፣ ጥንካሬ እና እነዚህን ባህሪያት በተመለከተ ማሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች ወይም ደረጃዎች ያካተተ ህጋዊ ተፈጻሚነት ያለው ሰነድ ነው፤

፰. «የናርኮቲክ መድኃኒቶች ወይም ላይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች» ማለት ኢትዮጵያ በተቀበለችው የተባበሩት መንግሥታት የናርኮቲክ መድኃኒቶች ወይም የላይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች ቁጥጥር ስም ምነት መሠረት ዓለም አቀፍ ቁጥጥር የሚካሄድበት መድኃኒት ሲሆን አስፈጻሚ አካሉ የናርኮቲክ ወይም የላይኮትሮፒክ መድኃኒት ብሎ የሚሰይመውንም ይጨምራል፤

፱. «ፕሪከርሰር ኬሚካል» ማለት ኢትዮጵያ በተቀበለችው የተባበሩት መንግሥታት የናርኮቲክ ወይም የላይኮትሮፒክ መድኃኒቶች ህገ ወጥ ዝውውር የሚገታ ስምምነት መሠረት ቁጥጥር የሚደረግባቸው ኬሚካሎች፣ ንጥረ ነገር ወይም የንጥረ ነገሮች ውህድ ሲሆን አስፈጻሚ አካሉ ፕሪከርሰር ኬሚካል ብሎ የሚሰይመውንም ይጨምራል፤

6 "medicine" means any substance or mixture of substances used in the diagnosis, treatment, mitigation or prevention of a disease in human and includes narcotic drugs, psychotropic substances and precursor chemicals, traditional medicines, complementary or alternative medicine; poisons, blood and blood products, vaccine, radioactive pharmaceuticals, cosmetics and sanitary items and medical instruments;

7 "Pharmacopoeia" means a legal enforceable document issued or accepted by the government containing the particulars of medical drug preparation, physical aspects of medicinal and non-medicinal substances preoperational aspect, content, intensity and standards and criteria's to be fulfilled related to such particulars;

8 "Narcotic drug or psychotropic substance" means any drug subject to control according to the Narcotic Drugs or Psychotropic Substance Convention of the United Nations ratified by Ethiopia, and includes a drug that is categorized as narcotic or psychotropic drug by the executive organ;

9 "precursor chemical" means any chemical, substance or mixture of substances subject to control according to the Convention of the United Nations ratified by Ethiopia to prevent illegal circulation of narcotic or psychotropic drugs, and include a substance that is categorized as precursor chemical by the executive organ;

10. **“Diyaarinta Tubaakada”**
Waxaa loola jeeda walax kasta oo qayb ahaan ama guud ahaan laga sameeyay caleenta tubaakhada islamarkaana loo isticmaalo qiijin, nuugid, calalin ama urin iyo siyaabo kaloo la mid ah.

11. **“Sun”** Waxaa loola jeeda walax kasta oo marka laga isticmaalo cadadka ugu yar waxyeelo u gaysan karta caafimaadka qofka, xoolaha, dhirta ama saxada deegaanka.

12. **“Diyaarinta Nadaafada”**
Waxaa loola jeeda nadaafada qofka ama guriga dhexdiisa laga sameeyo waxaana ka mid ah joondiyada, tambiyada, diyaarinta nadaafada illkaha, dhiddid nuuqyaasha ama sabuunta wasakh tirida.

13. **“Sunta Cayayaanka”** Waxaa loola jeedaa walax ama isku dar kastoo walxo oo loo isticmaalo ka hortaga, xakameynta ama baabi’inta cayayaanka oo loo sameeyo caafimaadka dadka, xoolaha iyo dhirta darteed.

14. **“Qalabka Caafimaadka”**
Waxaa loola jeeda qalab ama shay kasta oo loo adeegsado baadhitaanka ama baxnaaninta qayb ka mid ah jidhka qofka gudihisa ama dibadiisa. Waxaana sidoo kale ka mid ah qalabyada kala duwan ee baadhitaanada, shay-baadhada, qalabka qaliinka, qalabka illkaha iyo dunta tolmaha boogaha, siriinjiyada, irbadaha, faashadaha, illkaha sameyska, kiimikaalada, faaldhaha filimada iyo qalabka kale ee la halmaala ee la adeegsado.

፲. «የትምባሆ ዝግጅት» ማለት በከፊል ሆነ ሙሉ በሙሉ ከትምባሆ ቅጠል የተዘጋጀ በማጨስ፣ በመሳብ፣ በማገኘት ወይም በማሸተት የሚወሰድ ማንኛውም ንጥረ ነገር ነው።

፲፩. «መርዝ» ማለት በአነስተኛ መጠን ሲወሰድ በሰው፣ በእንስሳት፣ በዕጽዋት ወይም በአካባቢ ደህንነት ላይ አደጋ የሚያስከትል ማንኛውም ንጥረ ነገር ነው።

፲፪. «የሳኒተሪ ዝግጅት» ማለት ሰው ወይም የቤት ውስጥ ንጽህናን ለመጠበቂያ የሚያገለግል ማንኛውም ዝግጅት ሲሆን ፓዶች፣ ታምፓች፣ የጥርስ ንጽሕና መጠበቂያ ዝግጅቶች፣ የላብ መምጠጫዎች እና ዲተርጀንቶችን ይጨምራል።

፲፫. «ፀረ-ተባይ» ማለት ለሰው፣ ለእንስሳት ወይም ለእጽዋት ጤና አጠባበቅ ሲባል ተባይን ለመከላከል፣ ለመቆጣጠር ወይም ለማጥፋት የሚያገለግል ማንኛውም ንጥረ ነገር ወይም የንጥረ ነገር ውህድ ነው።

፲፬. «የሕክምና መሣሪያ» ማለት የሰውን በሽታ ለመመርመር ወይም ለማከም በውስጥ ወይም በውጭ አካል ላይ ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም መሣሪያ ወይም መገልገያ ሲሆን የተለያዩ የመመርመሪያ፣ የላቦራቶሪ፣ የቀዶ ህክምና፣ የጥርስ ሕክምና መሣሪያዎች እና የቁስል መስፊያ ክሮች፣ ሲሪንጆች፣ መርፌዎች፣ ፋሻ፣ ጎዝ፣ ጥጥና መሰል ዝግጅቶች፣ ሰው ሰራሽ ጥርሶች፣ ኬሚካሎች፣ የጨረራ ፊልሞችንና ሌሎች መሰል መሳሪያዎችን መገልገያዎችን ይጨምራል።

10 “Tobacco product” means product entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material which is manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing;

11 “Poison” means any substance that may cause danger to human, animal, plant or environment even when taken in a small quantity;

12. “Sanitary item” means any preparation used in the maintenance of cleanliness of human, household, and includes pads, tampons, dentifrices, sweat-bands and detergents;

13 “Pesticide” means any substance or mixture of substances used to prevent, control or destroy pests to protect human, animal or plant health;

14 “medical instrument” means any instrument or supply that may be used on the inner or outer part of the body for diagnosis or treatment of a disease in human, and includes various diagnostic, laboratory, surgery, dental medical instruments and suturing materials, syringes and needles;

15. "Daawo Dhaqmeed" Waxaa loola jeedaa wax soo saar kasta oo laga helo dhirta, xoolaha ama macdanta oo loo isticmaalo iyaga oo gaar gaar ah ama laysku daray si loogu daaweeyo qof ama xoolo.

፲፭. «ባህላዊ መድኃኒት» ማለት የእጽዋት፣ የእንስሳት ወይም የማዕድን ተዋጽኦ ሆኖ በነጠላም ሆነ በመቀላቀል ለሰውም ሆነ ለእንስሳት ሕክምና አገልግሎት የሚውል ዝግጅት ነው።

15 "Traditional medicine" means any plant, animal or mineral product that can be used independently or in combination for the treatment of human or animal diseases;

16. "Koormeerayaal" Waxaa loola jeeda xirfadle kasta oo ay hay'ada fulineed hab waafaqsan bayaankan u xilsaartay in uu fuliyo hawlaha dabagal ee ku cad bayaankan.

፲፮. «ተቆጣጣሪ» ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የቁጥጥር ተግባራትን ለማከናወን በአስፈጻሚ አካል ሥልጣን የተሰጠው ማንኛውም ባለሙያ ነው።

16 "Inspector" means any professional authorized by the executive organ to perform inspection activities pursuant to this Proclamation;

17. "Qofka laga Shakiyay" Waxaa loola jeeda qofka kadib marka ay hay'ada awooda u leh qiimeysay loo arko inay cudurada faafa asiibeen islamarkaana xanuunka hayaa uu gudbin karo.

፲፯. «የተጠረጠረ ሰው» ማለት አግባብ ባለው አካል ተገምግሞ ለተላላፊ በሽታ እንደተጋለጠ የሚቆጠርና ያለበትን በሽታ ማስተላለፍ የሚችል ሰው ነው።

17. "suspected person" means a person who is judged by appropriate body as having been exposed to infection by a disease and is capable of communicating it;

18. "Qashin" Waxaa loola jeeda qashinka dareeraha ah, qalalan ama noocyada kale ee qashin ka soo baxa warshadaha, dhulbeereedka, xaruumaha caafimaad iyo baadhiseed, musqulaha ama goobaha kale la halmaala ee waxyeeelo u geysan kara caafimaadka dadka iyo xoolaha.

፲፰. «ቆሻሻ» ማለት ከኢንዱስትሪዎች፣ ከእርሻ ቦታዎች፣ ከትምህርት ቤቶች፣ ከመኖሪያ ቤቶች፣ ከንግድ ስፋራዎች፣ ከጤናና ምርምር ተቋማት፣ ከመጻጻጃ ቤት ወይም ከሌሎች መሰል ተቋሞች የሚጠጡ ጣና በሰው ወይም በእንስሳት ጤና ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችል ፈላሽ፣ ደረቅ ቆሻሻ ወይም ሌላ ቆሻሻ ነው።

18. "waste" means liquid, solid or other waste generated from industries, agricultural institutions, schools, residential or commercial areas, health and research institutions, toilets or other similar institutions which can affect the health of human beings or animals;

19. "Nadaafad-darrada Fayaqabka degaan" Waxaa loola jeedaa xalad kasta oo kalifta goobaha bulshadu degan tahay islamarkaana wax u dhimi Kara caafimaadka, kobaca jirmiin ama hab nololeedka bulsho.

፲፱. «የአካባቢ ጤና አጠባበቅ ጉድለት» ማለት ሰው በሚኖርበት አካባቢ የሚገኝ በአካላዊ እድገት፣ በጤና ወይም በአኗኗር ዘይቤ ላይ ተጽዕኖ ሊያስከትል የሚችል ማንኛውም ሁኔታ ነው።

19. "Poor environmental sanitation" means all factors in human physical environment, which may cause a deleterious effect on the physical development, health and survival of human beings;

20. "Xirfadlaha Caafimaad" Waxaa loola jeedaa qof kasta oo hay'ada awooda u leh ay u aqoonsatay xirfadle caafimaad oo ka shaqeeya illaalinta caafimaad qabka dadka ama u adeega caafimaad.

፳. «የጤና ባለሙያ» ማለት የሰውን ጤና ለመጠበቅ ወይም አገልግሎት ለመስጠት አግባብ ባለው አካል እንደ ጤና ባለሙያ የተመዘገበ ሰው ነው።

20. "health professional" means a physician who is licensed by the executive organ to examine and diagnose human diseases and treat them by drug or surgical operations or any other health professional who is authorized to perform such activities;

21. **“Xirfadlaha Daawaynta”** Waxaa loola jeedaa dhakhtarka dadka ee into bukaanka baadho, nooca xanuun soo saaro islamarkaana ku dawceya daawo ama qalin jidheed ama xirfadlaha caafimaad ee ay hay’ada awooda u lehi u fasaxday in uu qabto hawlaha nooca ah.

22. **“Xirfadlaha Daawo”** Waxaa loola jeedaa qofk kasta oo ah farmaasiiste ama dhiraagiste daawo ama takniishaan faarmaasiiste ah oo ay hay’ada awooda u leh siiso fasaxa shaqo ee xirfadlenimo.

23. **“Daawo Dhaqameedka”** Waxaa loola jeedaa adeega daaweyn oo heer qaran ah islamarkaana ah waayo-aragnimo lagu helay oo ay bulshaduna ayidsan tahay adeegana ku bixiya isagoo adeegsanaya wax soo saarka xoolaha iyo midhaha dhirta, macdanta ama farsamo gacmeed.

24. **“Farsamo yaqaanka Daawo Dhaqameedka”** Waxaa loola jeedaa qofka ay hay’ada awooda u lehi fasax shaqo u siisay bixinta adeegaa.

25. **“Nidaamka Daaweyn ee kabista ama xalka ah”** Waxaa loola jeedaa adeega loo fasaxay in lagu bixiyo qaab istaageersi ama marka la door bido oo aan ka mid ahayn nidaamka daweynta dhaqameedka ee heer qaran islaamarkaana aan ku jirin nidaamka daaweyn ee casriga ah.

26. **“Xirfadlaha daaweynta qaabka istaageerka ama door bidka ah”** Waxaa loola jeedaa xirfadlaha ay hay’ada awooda u lehi siisay fasaxa shaqo oo lagu bixiyo daaweynta qaabka ku xoojinta ama doorbidka ah.

፳፩. «የሕክምና ባለሙያ» ማለት ሕመምተኛውን በመመርመር የበሽታውን ዓይነት የሚለይና በመድኃኒት ወይም አካልን በመቅደድ የሚያካም የሰው ሐኪም ወይም እነዚህን ተግባራት እንዲያከናውን በአስፈጻሚው አካል የተፈቀደለት የጤና ባለሙያ ነው፤

፳፪. «የመድኃኒት ባለሙያ» ማለት አግባብ ባለው አካል የሙያ ሥራ ፈቃድ የተሰጠው ፋርማሲስት፣ ድራጊስት ወይም ፋርማሲ ቴክኒሻን ነው፤

፳፫. «ባህላዊ ሕክምና» ማለት አገር በቀል የሆነና በልምድ የካበተ እንዲሁም በህብረተሰቡ ተቀባይነት ያገኘ ዕውቀት ሆኖ የዕጽዋትን ወይም የእንስሳትን ተዋጽኦ፣ የማዕድናት ወይም የእጅ ጥበብ በመጠቀም የሚሰጥ የሕክምና አገልግሎት ነው፤

፳፬. «የባህላዊ ሕክምና አዋቂ» ማለት ባህላዊ ሕክምና ለመስጠት አግባብ ባለው አካል የሥራ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ነው፤

፳፭. «ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ ሕክምና» ማለት ሀገር በቀል የባህላዊ ሕክምና ያልሆነና ከዘመናዊ የጤና ስርዓት ጋር ልተጣመረ ሕክምና ሲሆን በተደጋጋፊነት ወይም በአማራጭነት እንዲሰጥ የተፈቀደ አገልግሎት ነው፤

፳፮. «የተደጋጋፊ ወይም የአማራጭ የአማራጭ ሕክምና ባለሙያ» ማለት ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ ሕክምና ለመስጠት በአስፈጻሚ አካሉ የሥራ ፈቃድ የተሰጠው ባለሙያ ነው፤

21. “medical practitioner” means a physician who is licensed by the executive organ to examine and diagnose human diseases and treat them by drug or surgical operations or any other health professional who is authorized to perform such activities;

22. “medicinal professional” means a pharmacist, druggist, or pharmacy technician who is licensed by the appropriate organ;

23. “Traditional medication” means a medical service using plant, animal or mineral product or physical means out of indigenous and customary knowledge, which is accepted by the society

24. “Traditional practitioner” means a person who is licensed by the appropriate body to provide traditional medication;

25. “Complementary or alternative medicine” means a medication which is not indigenous traditional medication and associated with modern medicine and authorized to be rendered as complementary or alternative medicine;

26. “Complementary or alternative practitioner” means a person who is licensed by the executive organ to provide complementary or alternative medicine;

27. "Fasaxa shaqo ee xirfadlenimo" Waxaa loola jeedaa warqada caddeynta ee xirfadlaha caafimaad loo siiyo inuu bixiyo adeegyada illaalinta ama daryeelka caafimaadka ama adeegyada kale ee la halmaala.

28. "Xaruun Caafimaad" Waxaa loola jeedaa goob kasta oo caafimaad oo dawladeed, aan dawli ahayn ama kuwa gaarka loo leeyahay oo ka shaqeeya hagaajinta caafimaad, ka hortaga cudur, daaweynta iyo hawlaha dib u dajinta ama adeegyada ama hawlaha ka ganacsiga daawooyinka.

29. "Xarumaha Caafimaad ee Gaarka" Waxaa loola jeedaa Isbitaalada, xaruun caafimaad ee takhasuska gaarka ah leh ama lagu tababaro xirfadlayaasha caafimaad ee heer dhakhtarnimo iyo wixii leh heer ka sareeyo oo xirfadeed islamarkaana bixiya adeegyada caafimaad ee sare.

30. "Xaruumaha lagu sameeyo dabagalka la halmaala Caafimaadka" Waxaa loola jeedaa xaruun kasta oo uu adeegta bulshada oo ay ka mid yihiin dugsiyada waxbarasho, jcelasha, xaruumaha daryeelka waayeelka, xaruumaha agloomaha, goobaha bar-baarinta dhalaanka, goobaha ganacsi, xaruumaha ciyaaraha, xaruumaha madadaalo, goobaha timo-jarista, xaruumaha qurxinta iyo goobaha iyo xaruumaha la halmaala kuwaas.

31. "Hay'ada Fulineed" Waxaa loola jeedaa hay'ada uu golaha hawl fulinta ee deegaanku u asaaso meel marinta shaqooyinka dabagalka cunada, daawooyinka iyo daryeelka caafimaad.

፳፯. «የሙያ ሥራ ፈቃድ» ማለት የጤና አጠባበቅ አገልግሎት ወይም ሌሎች ተዛማጅ አገልግሎቶችን ለማበርከት እንዲችል ለጤና ባለሙያ የሚሰጥ የምስክር ወረቀት ነው።

፳፰. «የጤና ተቋም» ማለት የጤና ማበልጸግ፣ የበሽታ መከላከል፣ ማከምና መልሶ ማቋቋም ሥዎችን ወይም የመድኃኒት ንግድ ሥራን ወይም አገልግሎት የሚከናወን ማንኛውም የመንግሥት፣ መንግሥታዊ ያልሆነ ወይም የግል ተቋም ነው።

፳፱. «ልዩ የጤና ተቋም» ማለት ማንኛውም ስፔሻላይዜድ ሆስፒታል፣ ስፔሻላይዜድ የጤና ማዕከል ወይም ሀኪሞችንና ከዚያ በላይ የሙያ ደረጃ ያላቸውን ባለሙያዎች የሚያሰለጥንና የጤና አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም ነው።

፴. «ጤና ነገ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋም» ማለት ማንኛውም የኅብረተሰብ መገልገያ ተቋም ሲሆን፣ ትምህርት ቤት፣ ማረሚያ ቤት፣ የአረጋውያን መንከባከቢያ ማዕከላት፣ የአላዳጊ አልባ ህጻናት ማዕከላት፣ መዋዕለ ህፃናት፣ የገዢያ ቦታዎች፣ የሰፖርት ቦታዎች፣ የመታሻ ማዕከላት፣ የመዝናኛ ማዕከላት፣ የጸጉር ቤቶችና የውበት ላሎችን ይጨመራል።

፴፩. «አስፈጻሚ አካል» ማለት በክልል ደረጃ የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ተግባራትን ለማከናወን በክልሉ መስተዳደር ምክር ቤት ደንብ የሚቋቋም አካል ነው።

27. "License" means a certificate issued for a health professional to provide medical or other health related services;

28. "Health institution" means any governmental, non-governmental or private institution that carry out promotive , preventive, curative and rehabilitative activities or medicine trade or services;

29. "specialized health institution" means any specialized hospital, specialized center or institution that provides health service and training for physicians and professionals above that rank;

30. "controllable health related institution" means any public place including schools, prisons, daycare centers, geriatric centers, orphanage centers, nurseries, market places, gyms, massage centers, recreation centers, barber and beauty salons;

31. "Executive organ" means a body to be established by regulations of the Council of Ministers to implement food, medicine and healthcare administration and control activities at the federal level;

32. "Hay'ada awooda u leh" Waxaa loola jeedaa hadba sida ay ugu haboon tahay hay'ada loo awood siiyay ama hay'ada fulineed ee hawlaha maamulka iyo dabagalka daawo, cuno iyo daryeelka caafimaadka fuliso heer degmo ama magaalo.

፱፪ «አግባብ ያለው አካል» ማለት እንደ አግባቡ አስፈጻሚ አካሉ ወይም የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋም ተግባራን በክልል ደረጃ የማከናወን ሥልጣን የተሰጠው የክልል መንግሥት አካል ወይም በህግ ሥልጣን የተሰጠው ሌላ አካል ነው።

32. "appropriate organ" means , as the case may be, the executive organ or a state government organ authorized to implement food, medicine and controllable health related institution administration and control activities at a state level or other organ authorized by law;

33. "Xafiis" Waxaa loola jeedaa Xafiiska Caafimaadka ee Dawlada Deegaanka Soomaalida.

፱፫ «ቢሮ ማለት የሱማሌ ክልላዊ መንግሥት የጤና ቢሮ ነው።

33. "Bureau" means the Bureau of Health, of Somali regional state;

34. "Deegaan" Waxaa loola jeedaa Deegaanka Soomaalida.

፱፬ «ክልል» ማለት የሱማሌ ክልል ማለት ነው።

34. "State" means the Somali regional state

35. Weedhaha loo adeegsaday labka waxay sidoo kale dhaqan gal ku yihiin dhidiga.

፱፭ ማንኛውም በወንድ የታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

35 Any expression in the masculine gender includes the feminine.

፫. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በምግብ፣ በመድኃኒት፣ በአካባቢ ጤና አጠባበቅ፣ በጤና ባለሙያዎች እና በጤናና ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋማት ላይ በክልሉ በሚካሄዱ የቁጥጥር ተግባሮች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

3. Scope
This Proclamation shall be applicable to regulatory activities in respect of food, medicine, environmental health, health professionals, health and controllable health related institutions in the region.

ክፍል ሁለት

በአስፈጻሚ አካልና ተቆጣጣሪዎች

የአስፈጻሚ አካሉ ሥልጣንና ተግባር

፫፩. የምግባችን ደህንነትና ጥራት፣ የመድኃኒቶችን ደኅንነት፣ ፈቃደኝነት፣ ጥራትና አግባባዊ አጠቃቀም የሕክምና ባለሙያዎች ብቃትና አሰራር፣ የሀይ-ጅንና የአካባቢ ጤናን እና የጤናና ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋማትን የቁጥጥር ደረጃዎች አዘጋጅቶ አግባብ ላለው አካል ያቀርባል፤ ሲጸድቁም በተግባር ላይ መዋላቸውንና መከበራቸውን ያረጋግጣል።

**PART TWO
THE EXECUTIVE ORGAN AND INSPECTORS**

4. Power and Duties of the Executive Organ
The executive organ shall have the powers and duties to:
1. prepare and submit to appropriate organ health regulatory standards for safety and quality of food, safety, efficacy, quality and proper use of medicines, competence and practice of health professionals, hygiene and environmental health, competence of health and controllable health related institutions; and upon approval ensure the implementation and observance of the same;

Qodobka 3^{aad} :- Xadka Fulineed

Bayaankan wuxuu dhaqan gal ku yahay hawlaha maamul ee lagu dabagalo cunada, daawada iyo saxada deegaanka, xirfadlayaasha caafimaad iyo arrimaha kale ee caafimaad ee ay qabtan xaruumaha ka jira deegaanku.

Qaybta Labbaad

Hay'ada Fulneed iyo Koormeerayaasha

Qodobka 4^{aad} :- Awoodaha iyo Waajibaadka

0. Wuxuu diyaariya islamarkaana xaqiijiya dhadqan galkooda heerarka tayo ee saxada cuno, nabad qabka waxtarka iyo tayda daawada. Kartida iyo hannaanka shaqo ee xirfadlayaasha caafimaad iyo sidoo kale saxada iyo nadaafada deegaanka iyo heerarka tayo goobaha caafimaadka iyo kuwa la halmaala.

1. Wuxuu bixiyaa, cusboona ysiya, xayiraa islamarkaana kala noqdaa shahaadada caddeynta kartiyeed ee goobaha caafimaad, tafaariql ayaasha daawo iyo cuno iyo xaruumaha kale ee la xidhiidha caafimaadka.
3. Wuxuu diyaariyaa una gudbiyaa dawlada in ay go'amiso shuruucda iyo xeerarka lagu xoojinayo islamarkaana lagu findinayo kartida iyo tayada cuno, daawo iyo xirfadlayaasha iyo goobaha caafimaad.
4. Wuxuu marka laga reebo dhakhaatiirta iyo xirfadlayaasha takhasuska caafimaad ee gaarka ah leh diwaan galiyaa, siiyaa ama kala noqdaa fasax xirfadeed xirfadlayaasha caafimaad iyo kaal kaaliyayaasha caafimaad.
5. Wuxuu bulshada iyo hay'adaha kale ee ay khuseyso u gudbiyaa xogaha muhiimka ah ee la xidhiidha cunada, daawada, saxada caafimaad ee deegaanka, xirfadlayaasha iyo goobaha caafimaad.
6. Wuxuu isagoo muunad ka qaada baadhaa islamarkaana xaqiijiyaa walxaha cuno iyo daawo ee sababay xanuunka iyo dhismashada, kadibna qaada talaabada ku haboon.
7. Wuxuu isgoo diyaarinaya liistada noocyada daawo ee deegaanka lagu isticmaali karo u kala saara darajooyin kala duwan islamarkaana dib u habayn ku sameeyaa markasta oo loo baahdo.
8. Wuxuu meel mariyaa iskuna dubaridaa daraasaado lagu xaqiijinayo waxtarka iyo saxada maceeshada iyo daawo ee suuqa galay sidoo kalana qaada talaabada ku haboon.

- ፫. የምግብ፣ የመድኃኒት፣ የጤና ባለሙያዎችና የጤና ተቋማት ጥራትና ብቃት የሚጠናከር በትንና የሚስፋፋበትን የፖሊሲ ሀሳብ ያመነጫል፤ ረቂቅ ሕጎችን ያዘጋጃል፤ ለመንግሥት ውሳኔም ያቀርባል፤
- ፫. ለልዩ የጤና ተቋማት፣ ለምግብ ወይም ለመድኃኒት አምራች ድርጅቶች፣ ለጥራት መቆጣጠሪያ ላቦራቶሪዎች፣ ለባዮኢኮኖሚክስ ማእከላት፣ ለአስመጪዎች፣ ለላኪዎች፣ ለአካላትና ለአካፋይ ድርጅቶች እና ለክልል ተሻጋሪ የጤና አገልግሎት ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፤
- ፫. የምግብ፣ የመድኃኒት፣ የአካባቢ ጤና አጠባበቅ፣ የጤና ባለሙያዎች እና የጤናና ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋማትን በሚመለከት የመረጃዎች ማዕከል ሆኖ ያገለግላል፤
- ፫. በምግብ ወይም በመድኃኒት መመሪዝ ወይም መበከል ምክንያት ለሚደርስ የምት፣ የጤን ነት መታወክ መንስኤ የሆነውን ንጥረ ነገር ልዩ ልዩ ናሙናዎችን በመውሰድ ወይም በመቀበል መርምሮ ምንነታቸውን ያረጋግጣል፤ አስፈላጊውን እርምጃ ይወስዳል፤
- ፫. የሀገሪቱን የመድኃኒት መዘርዘር ያዘጋጃል፤ በመዘርዘሩ የተንተቱ ትን መድኃኒቶች፣ በደረጃ ይመድባል፤ መዘርዘሩን እንዲያስፈላጊነቱ ይከልሳል፤
- ፫. የምግቦችን ደህንነት፣ ጥራት እና የመድኃኒቶችን ደህንነታቸው፣ ፈቃደኝነታቸውና ጥራታቸውን ገበያ ላይ ከዋሉ በኋላ ለማረጋገጥ የድህረ ገበያ ቅኝት በማካሄድ ተገቢውን የቁጥጥር ሥራ ያካሂዳል፤ አስፈላጊውን እርምጃም ይወስዳል፤
- ፫. የምግብና የመድኃኒት ንጥረ ነገሮች ውጤታማነትን የሚያመለክት ጥናት ያካሂዳል፤ ያስተባብራል፤ እንዲሁም አስፈላጊ እርምጃ ይወስዳል፤

2. issue, renew, suspend and revoke certificate of competence for specialized health institutions, food and medicine processing plants, quality control laboratories, bioequivalence centers, importers, exporters, storages and distributors and trans-regional health service institutions;
3. initiate policies and legislation to strengthen the quality of food and medicines and the competence of health professionals and health institutions; and submit the same for government approval;
4. serve as medicine, food, health professionals and health and controllable health related institutions information center;
5. identify ingredients that caused death or ill health due to medicine residue or adulteration of medicine and food and take appropriate measures by conducting investigation of sample ingredients;
6. organize quality control laboratories as needed to carry out its duty;
7. issue import and export permits for food, medicine, raw materials and packaging materials and undertake dead bodies control and give entry or exit permit
8. prepare pharmacopoeia for the country, structure the medicines included in the pharmacopoeia into different categories, revise the pharmacopoeia whenever necessary;

9. Wuxuu dabagal iyo baadhis ku sameeya soo saarida, soo dajinta, dhoofinta, qaybinta, u qorida, siinta, isticmaalka, diwaan galinta iyo ka warbixinta daawooyinka narookootiiga iyo walxaha saykootiroobiga.

9. የናርኮቲክ መድኃኒቶች፣ ሳይኮት ሮፒክ ንጥረ ነገሮች እና ፕሪከር ስር ኬሚካሎች ማምረት፣ ማስ መጣት፣ መላክ፣ ማከፋፈል፣ ለህመማን ማዘዝ፣ ማደል፣ አጠቃቀም፣ መመዝገብና ሪፖርት ማድረግን ይቆጣጠራል፤ አለአ ግብብ መጠቀምን ይከለክላል፤ ለዓለም አቀፍ ናርኮቲክ ቁጥጥር ቦርድ ሪፖርት ያቀርባል፤

9. evaluate and register medicines on the basis of registration requirements, and renew, suspend and revoke such registrations;

10. Wuxuu suuro-galiyaa in la guubo ama la tir-tiro cunooyinka, dawooyinka iyo alaabaha caydhin ee u dhafay xilligoodii isticmaal.

፲. የአገልግሎት ጊዜያቸው ያበቃ ምግቦች፣ መድኃኒቶችና ጥሬ ዕቃ ዎቻቸው በአግባቡ መወገዳቸውን ያረጋግጣል፤

10. ensure proper disposal of expired medicine and foods and their raw materials;

11. Wuxuu dabagala islamarkaana xaqijiyaa hanaanka mareeynta iyo gubista qashinada dareerar ah iyo kuwa qalalan ee ka soo baxaa xarumaha kala duwani ayna dhibaato u geeysanan caafiimaadka bulshada.

፲፩. ከተለያዩ ተቋማት የሚወጡ ክልል ተሻጋሪ የደረቅና ፍላሽ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ በሕዝብ ጤና ላይ ጉዳት የማያስከትል መሆኑን ያረጋግጣል፤ ይቆጣጠራል፤

11. ensure that handling and disposal of trans-regional solid and liquid wastes from different institutions are not harmful to public health;

12. Wuxuu dabagala, xakameeyaa islamarkaana talaabada ku haboon ka qada cunooyinka, dawooyinka iyo adeegyada caafiimaad ee shaci darada ah.

፲፪. ሕገወጥ ምግቦችን፣ መድኃኒቶችን የጤና አገልግሎቶችን ይቆጣጠራል፤ አስፈላጊ አርምጃዎችንም ይወስዳል፤

12. control illegal food, medicine and health services and take appropriate measures;

13. Wuxuu dabagala islamarkaana xaqijiyaa in tayada biyaha la cabo ay gaadhsiisan yihiin heerkaa la rabay.

፲፫. ለህብረተሰቡ ለመጠጥ የሚቀርብ ውኃ የጥራት ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፤

13. ensure that the quality of the water supply for the public is up to the standard;

14. Wuxuu dabagala islamarkaana xaqijiyaa in xarumaha la halmala arrimaha caafiimaad ee deegaanka ka jiraa ay buuxiyeen shuruudaha u yaala adeegyada nadaafada iyo saxada deegaanka.

፲፬. በክልሉ ስር ያሉ ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋማት ተገቢውን የሐይደንና አካባቢ ጤና አገልግሎት መስፈርት ማሟላታቸውን ያረጋግጣል፤

14. ensure the availability of necessary hygienic requirements in controllable health related institutions under the regional government;

15. Wuxuu fuliyaa hawlaha kale ka ahmiyada u leh ka midhadhalinta ujeeddooyinkiisa.

፲፭. ሌሎች ዓላማዎች ለማስፈጸም የሚረዱ ተግባራት ያከናውናል።

15. Undertake other duties that are necessary for the achievement of its objectives

d). wuxuu amraa in la hayo ilaa inta natijaada baadhiiseed ee alaabada iyo qalabka lagu helo baadhiista lau sameeyay guryaha iyo dhismayaasha ee la amiinsanyahay inay dhalin karan waxyeello caafiimaad daro.

f). wuxuu xaqijiyaa in sida ugu haboon loo gubay dawooyinka iyo cunooyinka u dhamaaday mudadii isticmaal ee loogu talagalay ama marka hab wafaaqsan bayaankan lagu ogo'aamiyo in aan la isticmaalan.

Qaybta Sadexaad

Maamulka iyo qiimaynta nacfiga iyo tayada Maceeshada

Qodobka 6^{aad} :- Diwaan galinta iyo fasaxa

1. Raashin kasta oo bulshada loo geeyo lama soo saari karo, lama diri karo, lama diyaarin karo, lama kaydin karo, lama qaybin karo, lama rari karo, lama iibin karo iyadoo aan fasax laga haysan xafiiska ay khuseyso.
2. Hay'ad kasta oo maceeshada sameysa iyadoo aan fasax iyo diwaan galin ka haysanin xafiiska ay khuseyso wax ka badal kuma sameyn karto wax soo saarka warshada iyo shaqadeedaba.

Qodobka 7^{aad} :- Dhawrista Nacfiga Raashinka iyo Tayadiisa

1. Raashin kasta ama midhaha qalalan ee cunada lagu darro ama lingaxa hadii aan la xaqiijin in uu yahay mid buuxinaaya shuruudaha tayo ee u yaala heer caalami iyo heer qaran lama adeegsan karo.

ረ/ ፍተሻ በሚካሄድበት ጊዜ ወይም ሕንጻ ውስጥ የሚያገኝ ማንኛውም ዕቃ ወይም ማቴሪያል በጤና ላይ ጉዳት ሊያስከትል የሚችል ነው የሚያሰኝ በቂ ምክንያት ሲኖረው የፍተሻው ውጤት አስከሚታወቅ ዕቃው ወይም ማቴሪያሉ ተለይቶ እንዲቀመጥ የማዘዝ፤

ሰ/ ምግብና መድኃኒቶች የአገልግሎት ዘመናቸው ሲያበቃ ወይም በዚህ አዋጅ መሠረት ጥቅም ላይ እንዳይውሉ ሲወሰን በተገቢው መንገድ እንዲወገዱ መደረጋቸውን የመቆጣጠር፡፡

ከፍል ሦስት
የምግብ ደህንነትና ጥራት አስተዳደርና ቁጥጥር

፩. ስለምዝገባና ፈቃድ

- ፩. ማንኛውም ምግብ አግባብ ባለው አካል ሳይፈቀድ መመረት፣ ወደ ሀገር ውስጥ መግባት፣ መላክ፣ መዘጋጀት፣ መከማቸት፣ መከፋፈል፣ መጓጓዣ ወይም ለሽያጭ ወይም ለህብረተሰቡ ሊቀርብ አይችልም፡፡
- ፪. ማንኛውም የምግብ ማምረቻ ድርጅት ከአስፈጻሚ አካሉ ፈቃድ ሳያገኝና ሳያስመዘግብ በምግብ ማምረቻ ተቋሙ የምርት አይነትና ሂደት ላይ ለውጥ ማድረግ አይችልም፡፡

፮. የምግብ ደህንነትና ጥራት አጠባበቅ

- ፩. ማንኛውም ምግብ ወይም የምግብ ጥሬ አቃቶች ጭማሪ ወይም ማሽን ዓለም አቀፍ እና አገር አቀፍ የጥራት ደረጃዎችን የሚያሟላ መሆኑ ካልተረጋገጠ በስተቀር ለአገልግሎት ሊውል አይችልም፡፡

n) where he has sufficient reason to believe that any article or material found in any premise or building which is under investigation is likely to cause damage to health, order that it shall be kept separately until the investigation results are known;

g) Inspect the proper disposal of foods and medicines when they expire or when they are deemed unfit for use in accordance with this Proclamation.

PART THREE
FOOD SAFETY AND QUALITY ADMINISTRATION AND CONTROL

6. Registration and License

1. Any food may not be manufactured, imported, exported, stored, distributed, transported or made available for sale or use to the public without permit of the appropriate organ.
2. Any food production institution shall not change the type and production process of the food without obtaining a permit from. And having it registered with, the executive organ.

Food Safety and Quality Control

1/ No food or its raw material, additive or packaging material shall be put into use unless it complies it the international and national safety and quality standards.

- 2. Raashin kasta waa in la dhawro nadaafadiisa iyadoo la raacaayo ama la qaadanaayo shuruudaha uu soo saaro cidda ay khuseyso.
- 3. Cidd kasta oo rikibta shaybaadh si ay u xaqiijiso tayada raashinka, adeeg ma bixin karto hadii aanay xafiiska ka haysan shahaadada xaqiijinta tayada.
- 4. Cidd kasta iyadoo aan ka haysan shahaadada xaqiijinta tayada xafiiska ay khusayso ma suura galin karto xaruun bixisa adeeg cunto.
- 5. Shahaadada xaqiijinta tayada ee loo bixiyay hab waafaqsan qodobkan farqadiisa 4aad, waa in la cusboonaysiiya sannad kasta.
- 6. Xaruun kasta oo ku hawlan sameynta, diyaarinta, kaydinta, qaybinta iyo rarida raashinka waxaa ka reeban in ay qaadata shaqaale cunto oo qaba xanuunada lakala qaado.

- ፪. ማንኛውም ምግብ አግባብ ያለው አካል ያወጣውን ወይም የተቀበለውን መሥፈርት ተከትሎ ጤናማ አጠባበቅ ሊደረግለት ይገባል።
- ፫. ማንኛውም ሰው የምግብ ጥራትን ለማረጋገጥ የሚያቋቁ መውሰድ ላቦራቶሪ ከአስፈጻሚ አካሉ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ሳያገኝ አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም።
- ፬. ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው አካል የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሳይኖረው የምግብ አገልግሎት ተቋም ሊያካሂድ አይችልም።
- ፭. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፬/ መሠረት የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት በየዓመቱ መታደስ አለበት።
- ፮. ማንኛውም ምግብን በማምረት፣ በማዘጋጀት፣ በማከማቸት፣ ማከፋፈልና ማጓጓዝ ሥራ ላይ ተሰማራ ተቋም በተላላፊ በሽታ የተያዙ ከምርቱ ጋር ግንኙነት ያላቸው ሠራተኞች ቀጥሮ ማሰራት የተከለከለ ነው።

- 2/ Any food shall be preserved in accordance with the standards set or adopted by the appropriate organ.
- 3/ Any person may not operate a laboratory established for food quality control unless it is receives certificate of competence from the executive organ.
- 4/ Any person may not operate a food catering service without obtaining a certificate of competence from the appropriate organ.
- 5/ A certificate of competence issued in accordance with sub-article (4) of this Article shall be renewed every year.
- 6/ It is prohibited for any institution that engages in food production, processing, storing, distribution and transportation to hire an employee having contact with the product and who is infected with communicable disease.

Qodobka 8^{aad} :- Lingaxyada iyo Qoraalada qayaxan

- 1. Cidd kasta oo soo saarta, soo dajisa, qaybisa ama tafaariqaysa raashin hadii aanay si haboon u lingixin islamarkaana aan lagu sameyn qoraal qayaxan laguma iibin karo suuqa ama si kale looma qaybin karo.
- 2. Qoraalada iyo lingaxyadu waa in ay noqdaan kuwo ku qoran Soomaali, Amxaari ama Ingiriis.

፮. ስለምግብ ማሸጊያዎችና ገላጭ ጽሑፍ

- ፩. ማንኛውም የታሸገ ምግብ አምራች፣ አስመጪ፣ አከፋፋይ ወይም ቸርቻሪ ምብቡ በአግባቡ ካልታሸገና ገላጭ ጽሑፍ ካልተደረገበት በስተቀር ለገበያ ሊያቀርበው ወይም በማናቸውም አካሄድ ሊያሰራ ጩው አይችልም።
- ፪. የማንኛውም የታሸገ ምግብ ገላጭ ጽሑፍ በአማርኛ ወይም በእንግሊዘኛ ቋንቋ የተጻፈ ሊሆን ይገባል።

8. Packaging and Labeling

- 1. Any producer, importer, distributor or retailer of packed food shall not supply it to the market or distribute it otherwise unless it is duly packed and labeled.
- 2. The label of any packed food shall be written either in Amharic or English language.

Qodobka 9^{aad} :- Tayada Cuntada (Maceeshada)

1. Hadii aanay tayada cuntadu ama maceeshadu buuxin shuruudaha iyo darajada uu soo saaro hay'ada ay khuseyso, ciddna kama shaqayn karto shaqada soo saarka iyo sameynta cuno.
2. Cid kasta oo aanay hay'ada ay khuseysaa u fasixin waxaa ka reeban xayaysiis kasta oo uu ku sheegayo tayo wanaaga raashinkiisa.
3. Rashin kasta oo la soo saaro waa in lagu qoro lingixiisa qoraal muujinaya nooca, mugga iyo tayada, qaabka isticmaal iyo muddada ay ku eg tahay isticmaalkiisu.
4. Waa in la xaqiijiyaa raashin kasta oo la soo saaro ama la qaybiyo cadadka cusbo Iodine ee ku jirta.

Qodobka 10aad :- Tayada Biyaha la Cabo

1. Bulshada looma qaybin karo biyo ceel, maax ama qasabad oo aanay xaqiijin tayadooda hay'ada ay khuseysaa.
2. Cidd kasta oo aanu fasax ka haysan hay'ada ay khuseyso waxaa ka reeban in ay bulshada deegaanka u gudbiso biyo macdan leh ama kuwa xidhan.

**Qaybta Afraad
Maamulka iyo Qiimaynta
Daawooyinka**

Qodobka 11^{aad} :-

Marka la ogaado in tayada caafimaad iyo bogsiimo ee daawadu ay ka hooseyso heerka tayo ee laga filaayay islamarkaana ay waxyeeladeedu ka badato waxtarkeeda ayaa waxaa la sameyn in la soo uruuriyo daawada suuqa gashay.

፳፲፭ ምግብ

- ፩. ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው አካል የተጣውን ደረጃ ካላሟላ በስተቀር በ፳፲፭ ምግብ ምርት ስራ ላይ መሰማራት አይችልም።
- ፪. ማንኛውም ሰው በአስፈጻሚ አካሉ ካልተፈቀደ በስተቀር የሚያመርታቸው የምግብ ምርቶች በ፳፲፭ ምግብ የዳበሩ እንደሆኑ አድርጎ መግለጽ አይችልም።
- ፫. ማንኛውንም በ፳፲፭ ምግብ የዳበሩ የምግብ ምርት ማሸጊያ ላይ የ፳፲፭ ምግብ ዓይነትና ይዘት፣ የአጠቃቀም መመሪያና የአገልግሎት ጊዜ ማብቃት በቀላሉ በማይሰጡና በግልጽ መግለጽ ይኖርበታል።
- ፬. ማንኛውም ሰው በሚያመርተው ወይም በሚያከፋፍለው የምግብ ጨው ውስጥ ደረጃውን የተበቀ አድጎ ያለበት መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።

፲. ስለመጠጥ ውኃ ጥራት አጠባበቅ

- ፩. አግባብ ባለው አካል ጥራቱ ካልተረጋገጠ በስተቀር የምንጭ፣ የጉድጓድ ወይም የቧንቧ ውኃ አገልግሎት ለህብረተሰቡ መስጠት የተከለከለ ነው።
- ፪. ማንኛውም ሰው ከአስፈጻሚ አካሉ ፈቃድ ሳያገኝ የማዕድን ውኃም ሆነ የታሸገ ውኃ ወደ ሀገር ውስጥ በማስገባት ወይም በአገር ውስጥ በማምረት ለህብረተሰቡ ማቅረብ የተከለከለ ነው።

ከፍል አራት

ስለመድኃኒቶች አስተዳደርና ቁጥጥር
፲፩. የመድኃኒት ጥራት ደረጃና አግባብ ገዢ አጠቃቀም

ማንኛውም መድኃኒት ጥቅም ላይ እንዲውል ሲፈቀድ የነበረውን የደንበኞች፣ የፈጣሪነት ወይም የጥራት ባህሪ አለመኖሩ ሲረጋገጥ ወይም የሚያስከትለው ጉዳት ከሚሰጠው ጥቅም አመዝና ሲገኝ መድኃኒቱ በጥቅም ላይ እንዳይውል ታግዶ ምዝገባው እንዲሰረዝ ይደረጋል።

9. Nutrition

1. No person may involve in the production of nutrition unless it fulfills the standards set by the appropriate organ.
2. No person may disclose the nutritious content in the food it produces without obtaining approval from the executive organ.
3. The type and content of nutrition, usage guide and shelf life of nutritionally produced food shall be stated in an unfading and clearly mark on its package.
4. Any person who produces or distributes salt for human consumption shall ensure that it meets the standard requirement of iodine content.

10. Water Quality Control

1. It is prohibited to supply water for public consumption from springs, wells or Through pipes unless its quality is verified by the appropriate organ.
2. It is prohibited to import or produce and distribute bottled mineral or plain water for Public consumption unless its quality is verified by the executive organ

**PART FOUR
ADMINISTRATION AND
CONTROL OF MEDICINE
Quality Standards and Appropriate
Use of Medicine**

Any medicine or raw material or packaging material of a medicine shall meet quality standards and requirements prescribed in the pharmacopoeia issued or adopted by the appropriate organ or, where it is not included in such pharmacopoeia, those standards and requirements prescribed by manufacturing companies and accorded with international or the appropriate organ's acceptance.

Qodobka 12^{aad} :- Lingaxyada Daawada iyo Qoraalada Qayaxan

1. Hay'ad kasta oo soo saarta, soo dajisa, qaybisa ama tafaariiqaysa dawo ama xaruun caafimaad hadii aanay si haboon u linqixin ama si cad ugu qorin dawada sinaba looma qaybin karo.
2. Daawo kasta waa in ay lahaato qoraalo ku lingaxan dawada oo muujinaaya qaabka loo isticmaalayo iyo macluuum aadada kale hadba lagama maar maanka ah.

Qodobka 13^{aad} :-Maamulka iyo Dabagalka Daawooyinka Cayayaanka, Sunta iyo ku Firdhiya falaadhaha Sunta

1. Cidd kasta oo aan ka haysan hay'ada ay khuseyso shahaadada fasaxa xaqiijinta tayada, ma qaybin karto mana iibin karto daawooyinka cayayaanka, suntan ama daawooyinka firdhiya falaadhaha suntan.
2. Cidd kasta oo fasax u haysata daawooyinka waa in ay diyaarisaa diwaan kana warbixisaa dawooyinka sunta ah ee ay keenaan ama qaybiyaan.
3. Rarka, lingixida, kaydinta ama gudbinta daawooyinka cayayaanka iyo dawooyinka firdhiya suntu waa in ay noqodaan qaab ay yar tahay waxyeelada ay u gaysan karaan dadka, xoolaha ama deegaanku.
4. Hay'ada fulintu waxay wada jir ugala shaqayn hay'ada ay khuseyso xaqiijinta iyo tir tirida dhibaatooyinka caafimaad darro ee ka yimaada soo saarista, rarida, kaydinta iyo isticmaalka daawooyinka cayaayaanka.

፲፪. ስለመድኃኒት ማሽጊያዎችና ገላጭ ጽሑፍ

- ፩. ማንኛውም የመድኃኒት አምራች፣ አስመጪ፣ አከፋፋይ ወይም ቸርቻሪ ወይም የጤና ተቋም መድኃኒቱ በአግባቡ ካልታሸገና ገላጭ ጽሑፍ ካልተደረገበት በስተቀር ለገበያ ሊያቀርበው ወይም በማናቸውም አኳኋ ሊያሰራ ጨው አይችልም።
- ፪. የማንኛውም መድኃኒት ገላጭ ጽሑፍ በአማርኛ ወይም በእንግሊዘኛ ቋንቋ የተጻፈ ሊሆን ይገባል።

፲፫. መርዞች፣ ጨረራ አፍላቂ መድኃኒቶች እና ፀረ-ተባዮች

- ፩. ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው አካል የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሳያገኝ መርዞችን ወይም ጨረራ አፍላቂ መድኃኒቶችን ማምረት፣ ማስመጣት፣ መላክ፣ ማከፋፈል ወይም መሸጥ አይችልም።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፩/ መሠረት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት የተሰጠው ማንኛውም ሰው ያመረታቸውን፣ ያስመጣቸውን፣ ያከፋፈላቸውን ወይም የሸጣቸውን መርዞች ወይም ጨረራ አፍላቂ መድኃኒቶች በተመለከተ ሪከርድ መያዝና አግባብ ላለው አካል ሪፖርት ማድረግ አለበት።
- ፫. ፀረ-ተባዮች፣ መርዞችና ጨረራ አፍላቂ መድኃኒቶች የሚታሸጉት፣ የሚጓጓዙት፣ የሚከማቹትና የሚሰራጩት በሰዎች፣ በእንስሳትና በአካባቢ ላይ ሊያደርሱ የሚችሉትን አደጋ መቀነስ በሚያስችል ሁኔታ መሆን አለበት።
- ፬. አስፈጻሚው አካል ፀረ-ተባዮችን ማምረት፣ ማጓጓዝ፣ ማከማቸት፣ አጠቃቀምና አወጋገድ አስመልክቶ በህብረተሰቡ ጤና ላይ ጉዳት በማያስከትል ሁኔታ መከናወናቸውን ለማረጋገጥ አግባብ ካለው አካል ጋር በጋራ ይሰራል።

packaging and Labeling

1. Any producer, importer, distributor, retailer or health institution of medicine shall not supply it to the market or distribute it otherwise unless it is duly packed and labeled
2. The label of any medicine shall indicate in a manner suitable for usage and shall contain other necessary informations.

Poisons, Radioactive Pharmaceuticals and Pesticides

1. No person may, without obtaining a certificate of competence from the appropriate organ, produce, import, export, distribute or sell poisons or radioactive pharmaceuticals.
2. Any person issued with a certificate of competence pursuant to sub-article (1) of this Article shall keep records and submit reports to the appropriate organ on manufactured, imported, distributed or sold poisons or radioactive pharmaceuticals.
3. Packaging, transportation, storage and distribution of pesticides, poisons and radioactive pharmaceuticals shall be in such a manner that minimizes danger to the life of human being, animals and the environment.
4. The executive organ shall jointly work with the appropriate organ to ensure that the production, transportation, storage, usage and disposal of pesticides do not cause any health hazard.

Qaybta Shanaad
Daawooyinka Naarkootiiga iyo
Saykootiroobiga

ክፍል አምስት
ስለናርኮቲክ መድኃኒቶችና
ሳይኮትሮፒክ

PART FIVE
NARCOTIC DRUGS,
PSYCHOTROPIC SUBSTANCES
AND PRECURSOR CHEMICALS

Qodobka 14^{aad} :- Nidaamka Daawo
gorista

፲፩. ስለ መድኃኒት አስተዳደር
ሥርዓት

14. Requirement of Special Permit

1. Waxaa daawooyinka saykootiroobiga iyo daawooyinka ay ku jiraan walxaha saykootiroobigu cid u qori kara xirfadlaha caafimaad ee sida gaarka loogu fasaxay iyo xaruumaha caafimaad ee loo fasaxay oo kaliya.
2. Xirfadle kastoo caafimaad isagu iskuma qori karo daawooyinka naarkootiga iyo saykootiroobiga.
3. Daawooyinka naarkootiga iyo saykootiroobiga waxaa dalabkooda lagu amri oo kaliya warqadaha gaarka ah ee loogu talo galay dalabka daawada.

- ፩. የናርኮቲክ መድኃኒቶችንና የሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮችን መዘዝ የሚችለው ልዩ ፈቃድ የተሰጠው የሕክምና ባለሙያ እንዲሰራ በተፈቀደለት ጤና ተቋም ብቻ ይሆናል።
- ፪. ማንኛውም የሕክምና ባለሙያ የናርኮቲክ መድኃኒቶችንና ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮችን ለራሱ ማዘዝ አይችልም።
- ፫. ናርኮቲክ መድኃኒት ወይም ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገር የሚታዘዘው በልዩ የመድኃኒት ማዘዣ ወረቀት ብቻ ይሆናል።

1. Only a medical practitioner who has a special permit and in the health institution where he is authorized to work shall prescribe narcotic drugs and psychotropic substances.
2. No medical practitioner may prescribe narcotic drugs and psychotropic substances for himself.
3. The prescription of a narcotic drug or psychotropic substance shall be in a special prescription paper.

Qodobka 15aad :- Hannaanka
xafidaada iyo warbixinada

፲፪. ስለአድድሚያ ሪፖርት አቀራረብ

15. Storage and Reporting

1. Daawooyinka naarkootiga iyo saykootiroobiga iyo sidoo kale jwanada, diwaanada iyo warqadaha dalabka ee daawooyinkan la xidhiidha waa in lagu xafidaa sanduuq bir ah oo qufulan ama qol gaar ah oo uu furihiisana qacanta ku hayo xirfadle gaar oo loo xilsaaray.
2. Qof kasta oo fasax loo siiyay daawooyinka naarkootiga iyo saykootiroobiga waa in uu hab waafaqsan awaamiirta uu soo saaro adeeg fuliyuhu xafido diwaanada islamarkaana ka warbixiyo.

1. የናርኮቲክ መድኃኒቶችና ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች የእነዚህ ኢንቨይሶች፣ መዘዝ ቦችና የማዘዣ ወረቀቶች ቁልፍ ባለው የብረት ሳጥን ውስጥ ወይም በተለየ ክፍል ውስጥ መቀመጥና ቁልፉም በተፈቀደለት የመድኃኒት ባለሙያ እጅ መያዝ አለበት።
2. ማንኛውም ልዩ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ስለናርኮቲክ መድኃኒቶች፣ ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች ወይም ፕሪከርሰር ኬሚካሎች አስፈጻሚ አካሉ ባወጣው መመሪያ መሠረት ሪከርድ መያዝና ሪፖርት ማቅረብ አለበት።

1. Narcotic drugs and psychotropic substances and invoices, registers, and prescriptions shall be stored in a lockable metal cupboard or in a special room the key of which shall at all times remain in the hands of the authorized medical practitioner.
2. Any person issued with a special permit shall keep records and submit reports regarding narcotic drugs, psychotropic substances or precursor chemicals in accordance with directives issued by the executive organ

Qodobka 16^{aad} :- Nidaamka tir-tirida iyo joojinta shaqada

1. Cid kasta oo ay arrintu khuseyso waa in uu meel gaar ah ku hayo/xafido daawooyinka naarookootiiga iyo saykootiroobiga ee xumaaday, wakhtigooda isticmaal dhacay ama si sharci darro ah loo qabtay islamarkaana hab waafaqsan awaamiirta uu soo saaro adeeg fuliyuhu loo tir tiro.
2. Cid kasta oo la siiyay fasaxa daawooyinka naarkootiga iyo saykootiroobiga marka uu joojiyo shaqada waa in uu daawooyinka, juwanada iyo dhokumeentiyada kale ee uu qacanta ku hayay uu hab waafaqsan awaamiirta uu adeeg fuliyuhu soo saaro ku guto waajibka ka saaran.

Qodobka 17^{aad} - Xakamaynta Tubaakhada

1. Cidkasta oo deegaanka soo galisa ama qaybisa waa inaay fasaxa ka haysataa hay'ada fulinta ee arintaas ku shaqo leh.
2. Waajibaadyada la xidhiidha keenida, qaybinta, iibinta, isticmaalka lingaxada ku dhajinta warqadaha tilmaamaha iyo tirtirada waxaa loogu xeerin x/nidaameedka dhaqangalinta bayaanka.

Qaybta lixaad

Dhawrista Nadaafada, Dhalinta

Nadaafada Degaanka Iyo

Xakamaynta Cudurada Faafa.

Qodobka 18^{aad} -Kimikada Halista

1. Waxaa reeban u diyaarinta xerida kaydinta ama ururinta qaab wax u dhimaya cunida ama nadaafada biyaha ama caafimaadka bulshada isticmaasha.
2. Cidkasta oo ku hawlan shaqooyinka diyaarinta, qaadida kaydinta ama ururinta kimikada helista, waa in dhawran aay buuxiyaan shuruudaha aay soo saarto hay'ada fulinta si loo xakameeyo/difaaca/ khataraha caafimaadka xumo ee ay bulshada soo gaadhi kara

፲፯. ስለአወጋገድና ሥራ ስለማድረግ

- ፩. ማንኛውም ጉዳዩ የሚመለከተው ሰው የተበላሹ፣ የአገልግሎት ጊዜያቸው ያለፈባቸውን ወይም በሕገወጥነት የተያዙ ናርኮቲክ መድኃኒቶችን፣ ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮችን ወይም ፕሪከርሰር ኬሚካሎችን በተለየ ቦታ ይይዛል፤ አስፈጻሚ አካሉ በሚያወጣው መመሪያ መሠረትም እንዲወገዱ ይደረጋል።
- ፪. ማንኛውም ልዩ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ሥራውን ሊያቋርጥ በእጁ ስለሚገኙ ናርኮቲክ መድኃኒቶች፣ ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች ወይም ፕሪከርሰር ኬሚካሎችና ስለነዚህ ኢንቨይሶች ፣ መዝገቦችና ማዘገፍ ወረቀቶች አስፈጻሚ አካሉ ባወጣው መመሪያ መሠረት አስፈላጊውን መፈጸም አለበት።

፲፯. ስለትምህርት ቁጥጥር

- ፩. ማንኛውም ሰው ትምህርት ወደ አገር ውስጥ ለማስገባት ወይም ለማስፋፈል ከአስፈጻሚው አካል ልዩ ፈቃድ ማግኘት አለበት።
- ፪. የትምህርት ማስመጣት፣ ማከፋፈል፣ ሽያጭ ጽሁፍ፣ የማስተዋወቅና የአወጋገድ ተግባራት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣ ደንብ መሠረት ይሆናል።

ከፍል ስድስት

የሐይደን፣ አካባቢ ጤና አጠባበቅና

ተላላፊ በሽታዎች ቁጥጥር

፲፰. ስለአደገኛ ኬሚካሎች

- ፩. ማንኛውም ኬሚካል ከምግብ ጋር ወይም አካባቢን በሚበክልና በህብረተሰብ ጤና ላይ ጉዳት በሚያደርስ መልኩ ማንኛውም ወይም ማከማቻ የተከለከለ ነው።
- ፪. አደገኛ ኬሚካሎችን በማዘጋጀት፣ በማጓጓዝና በማከማቻ ሥራ ላይ የተሰማራ ማንኛውም ሰው አካባቢን እንዳይበክልና በሕብረተሰብ ጤና ላይ ጉዳት እንዳያደርስ አስፈጻሚ አካሉ የሚያወጣውን መስፈርት ማሟላት አለበት።

16. Disposal and Cessation of Business

1. Any concerned person shall keep damaged, expired or seized narcotic drugs, psychotropic substances or precursor chemicals in a separate place and shall dispose them in accordance with directives issued by the executive organ.
2. Any person issued with a special permit and who ceases to operate his business shall deal with the stocks of narcotic drugs, psychotropic substances or precursor chemicals and invoices, registers and prescriptions related to same in accordance with directives issued by the executive organ.

17. Control of Tobacco

1. Any person shall be required to have a special permit to import, export or wholesale tobacco products.
2. Content, manufacture, import, export, distribution, sales, use, advertisement and promotion, packaging and labeling and disposal of tobacco products shall be in conformity with regulations issued under this Proclamation.

**PART SIX
HYGINE, ENVIRONMENTAL HEALTH AND CONTROL OF COMMUNICABLE DISEASES**

18. Dangerous Chemicals

1. It shall be prohibited to transport or store chemicals with foods or in a manner, which can cause pollution to the environment, and endangering public health.
2. Any person who produces, transports or stores dangerous chemicals shall fulfill the requirements set by the executive organ in order not to affect the environment and public health.

Qodobka 19^{aad}:-Nabdoonaanta Goobta Shaqo

1. Loo shaqeeye kasta waa inuu xaqiijiyo nabdoonaanta caafimaadka ee goobta shaqo ee ay shaqaaluhu adeega ku fuliyaan.
2. Hay'ada ku shaqada lahi waxay xeer nidaameed iyo awaamir soo Saar shaqooyinka dhawrista nabdoonaanta caafimaad ee goobta shaqo.

Qodobka 20^{aad}:- Shuruudaha Caafimaad Ee Looga Baahanyahay Shaqooyinka Dhismaha

Cid kasta oo fulisa dhismaha inuu isticmaalo adeeg kasta waa inay fuliyaan dhamaan shuruudaha aay hay'ada fulinta u soo saarto dhawrista caafimaadka bulshada.

Qodobka 21^{aad}:-Cudurada Faafa (Xanuunada Faafa)

1. Xirfadle kasta caafimaad wuxuu waajib ka saaranyahay inuu islamarkaaba uu soo gudbiyo xarunta caafimaad ee goobta ka dhaw ka dib marka uu ogaado inuu ka jiro agagaarka cudurada faafa sidoo kale waa in xarunta caafimaad ee loo shaqeeyay cudurada aay iyadoo samaynaysa taxadir u gudbisaa qaybta xakamaynta a xanuunada bulshada ee faafa ee deg-dega.
2. Xirfadlaha caafimaad ee aay khusayso waa inuu qofka qabaa cudurka faafa ama looga shakiyo inuu qabo uu mudo yar ku haya (karitimeeya) goob yara
3. cid kasta inuu ku dhaco xanuunada faafa ama looga shakiyo waa inuu hogaansamaa (ogolaada) baadhitaanka dawayta iyo talaalka caafimaad ee hawsha la xidhiidha
4. Waa in qoyska iyo dhalaanka yar laga talalo cudurada faafa.

፲፱. ስለሥራ አካባቢ ጤንነትና ደህንነት

- ፩. ማንኛውም ቀጣሪ የሥራ ነገ ጤና አጠባበቅ አገልግሎቶች ለሰራተኞቹ መቅረባቸውን ማረጋገጥ አለበት።
- ፪. አስፈጻሚ አካሉ ስለሥራ ነገ ጤና አጠባበቅና ስለ መሳሪያ አጠቃቀም ተገቢውን መመሪያ ያወጣል።

፳. ስለግንባታ ሥራዎች
ለማንኛውም አገልግሎት የሚውል ግንባታ የሚያካሂድ ማንኛውም ሰው አስፈጻሚ አካሉ ከሕዝብ ጤና አጠባበቅ አንጻር የሚያወጣቸውን መስፈርቶች ማክበር አለበት።

፳፩. ስለተላላፊ በሽታዎች

- ፩. ማንኛውም የጤና ባለሙያ በአቅራቢያው የተላላፊ በሽታን መኖር ባወቀ ጊዜ ደህንነት ወዲያውኑ በቅርቡ ላለው የጤና አገልግሎት ተቋም የማሳወቅ ግዴታ አለበት። የጤና ተቋሙም አስፈላጊውን እርምጃ እየወሰደ ለህብረተሰብ ጤና ድንገተኛ አደጋ ቁጥጥር አካል ወዲያውኑ ማሳወቅ አለበት።
- ፪. አግባብ ያለው የጤና ባለሙያ በወረርሽኝ ተላላፊ በሽታ የተያዘን ወይም የተጠረጠረን ማንኛውም ሰው ለተወሰነ ጊዜ ተገልሎ እንዲቆይ ማድረግ አለበት።
- ፫. በወረርሽኝ ተላላፊ በሽታ የተጠረጠረ ማንኛውም ሰው ለምርመራ፣ ለሕክምና ወይም ለክትባት ፈቃደኛ መሆን አለበት።
- ፬. ቤተሰቦች ወይም አላዳጊዎች ህጻናትን ከተላላፊ በሽታዎች ለመከላከል የማስከተብ ግዴታ አለባቸው።

19. Occupational Health and Safety

1. Any employer shall ensure the availability of occupational health services to his employees.
2. The executive organ shall issue appropriate directive on occupational health and use of machinery.

20. Constructions

Any person constructing a building for any service shall fulfill the public health requirements set by the executive organ.

21 Communicable Diseases

1. Any health professional who happens to know the existence of communicable disease in his vicinity shall have the duty to report immediately to the nearest health service institution. The institution, which has received such report, shall take the necessary measures and report it to public health emergency control body.
2. The appropriate health professional shall quarantine a person infected or suspected of epidemic disease for a limited period.
3. Any person suspected of epidemic disease shall cooperate for medical examination, treatment or vaccination.
4. Parents or guardians shall have the duty to cause the vaccination of children for the protection of communicable disease

Qodobka 22^{aad}-Cudurada Xooluhu U Gudbiyaan Dadka

1. cid kasta oo ah dadka ku waxyeeloobay xanuunada faafa ee xoolaha laga qaado ama looga shakiyo inuu hayo xanuunkaasi ama si looga hortago awgeed baadhitaan lagu sameeyo cida ka timid degaanka xanuunku ka dilaacay waxaa waajiba in gacan lagu siiyo baadhitaanka adeega
2. xarun caafimaad oo kasta waxaa looga baahanyahay in aay bixiyaan adeeg caafimaad ee u haboon xanuunada faafa ee xoolaha aay dadku ka qaadaan cid sidoo kale waxaa loo baahanyahay in aay gudbiyaan xarumaha kale ee fulin kara adeega caafimaad marka aay xaaladu tahay mid ka awood badan tamarta adeega caafimaad ee xarunta caafimaadka
3. xarun kasta oo bixisa adeeg caafimaad waa inay markasta dhaqan galiso awaamiirta la xidhiidha ka hortaga iyo xakamaynta xanuunada u kala gudbiya xoolaha iyo dadka

Qodobka 23aad-Dhawrista Iyo Wareejinta Maydka

Qofkasta marka uu doonayo inuu soo saaro mayd ama lafo islamarkaana wareejiyo waa inuu buuxiyo shuruudaha uu soo saaro xafiiska aay hawshaasi khusayso

Qodobka 24aad-Qashin Qubka

1. cidnaba looma ogala in aay qashin qalalan,dareera,qoyan ama qashino kale loo kaydiyo(uririyo) qaab wax udhimi kara caafimaadka bulshada ama aafayn kara saxada deegaanka loo qashin

፩፫. ከእንስሳት ወደ ሰው ስለሚተላለፉ በሽታዎች

- ፩. ማንኛውም ሰው በወረርሽኝ መልኩ ከእንስሳት ወደ ሰው በሚተላለፉ በሽታዎች የተጠቃ ከሆነ ወይም በዚህ በሽታ መያዙ ከተጠረጠረ ወይም በሽታው ከተከሰተበት አካባቢ ከመጣ በሽታውን ለመከላከል ሲባል ለሚደረግ ቁጥጥር የመተባበር ግዴታ አለበት።
- ፪. ማንኛውም የጤና አገልግሎት ተቋም ከእንስሳት ወደ ሰው ለሚተላለፉ በሽታዎች በደረጃው ተገቢውን አገልግሎት የመስጠትና ከአቅሙ በላይ ከሆነ ህክምና ማግኘት ወደሚችልበት ጤና ተቋም በወቅቱ የመላክ ግዴታ አለበት።
- ፫. ማንኛውም የጤና አገልግሎት ተቋም ከእንስሳት ወደ ሰው የሚተላለፉ በሽታዎችን አስመልክቶ በየጊዜው የሚወጡ የመከላከልና የመቆጣጠሪያ መመሪያዎች በወረርሽኝ ተላላፊ በሽታ የተጠረጠረ ማንኛውም ሰው ለምርመራ፣ ለሕክምና ወይም ለክትባት ፈቃደኛ መሆን አለበት።

፩፬. የእስክሬን አያያዝና ዝውውር

ማንኛውም ሰው እስክሬንን ወይም አጽምን ለመቅበር፣ ቆፍሮ ለማውጣት፣ ለማዘዋወር አስፈጻሚ አካሉ ያወጣውን የጤና አጠባበቅ መስፈርት ማሟላት አለበት።

፩፭. ስለቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ

- ፩. ማንኛውም ሰው ደረቅ፣ ፍላሽ ወይም ሌሎች ቆሻሻዎችን አካባቢን በሚበክልና በጤንነት ላይ ጉዳት በሚደርስ ሁኔታ ማከማቸት ወይም ማስወገድ የለበትም።

22. . Zoono sis

2. Any person who is infected or suspected of zoono sis or has come from the area where such disease occurs shall have the duty to cooperate for any control activity.
3. Every health institution shall have the duty to render the appropriate service for zoono sis in accordance with its level of competence and immediately refer to the appropriate health institution where it is not capable of providing the service.
4. Every health institution shall observe zoono sis prevention and control directives to be issued from time to time

23. Disposal and Transport of Dead Body

Any person shall observe the requirements set by the executive organ to bury, exhume or transport dead body or human remains..

24.Waste Handling and Disposal

1. No person shall collect or dispose solid, liquid or other wastes in a manner contaminating the environment and harmful to health.

- 2. waxaa loo baahanyahay in loo maamulo qaab taxadir badan qashinada qalalan ,dareeraha ama qashinada kale ee ka soo baxa xarumaha caafimaadka iyo baadhista islamarkaana si buuxda loo dhaqin galiyo shuruudaha aay u soo saarto hay'ada fulinta tirtirida qashinka
- 3. Waxaa madnuuca in qashinada dareeraha ee la ururiyo goobaha qashinka lagu dhalan rago iyo qashinada dareeraha ee wax u dhimi Kara caafimaadka ee ka baxa warshadaha lagu sii daayo deegaanka, xubnaha biyaha ama looga shubo deegaanka.

- ፪. ከጤና ወይም ምርምር ተቋም የሚወጣ ደረቅ፣ ፍላጎ ወይም ሌላ ቆሻሻ በከፍተኛ ጥንቃቄ መያዝ አለበት፤ አወጋገዱም አስፈጻሚ አካሉ ያወጣቸውን ደረጃዎች ማሟላት አለበት።
- ፫. ከፍላጎ ቆሻሻ ማጠራቀሚያዎች፣ ከማስረጊያዎችና ከኢንዱስትሪ የሚወጣውን ጤና የሚበክል ያልታከመ ፍላጎ ቆሻሻ ወደ አካባቢ፣ ወደ ውኃ አካላት ወይም ወደ ውኃ አካላት መገናኛዎች መልቀቅ የተከለከለ ነው።

- 2. Any wastes generated from health or research institutions shall be handled with special care and their disposal procedures shall meet the standards set by the executive organ.
- 3. It is prohibited to discharge untreated waste generated from septic tanks, seepage pits, and industries into the environment, water bodies or water convergences.

Qodobka 25aad- Suro - Galinta Jiritaanka Masqulaha

- 1. Xarun kasta oo bixisa adeeg caafimaad, waxaa waajib ku ah inaay diyaariso musqulo nadiif ah oo aay bulshadu isticmaasho
- 2. Maamul kasta oo magaalo ama mii waxaa ku waajiba inaay yeeshaan musqulo nadiifa oo ku filan isticmaalka bulshada

፩፭. የመጻዳጃ ቤት አንዲኖር ስላማድረግ

- ፩. ማንኛውም ለሕዝብ አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም ንጽህናው የተጠበቀ በቂ የመጻዳጃ ቤት የማዘጋጀትና ለደንበኞች ክፍት የማድረግ ግዴታ አለበት።
- ፪. ማንኛውም የከተማ ወይም የገጠር አስተዳደር የሕዝብ መጻዳጃ ቤት አንዲኖርና ንጽህናውም ሁልጊዜ የተጠበቀ አንዲሆን የማድረግ ግዴታ አለበት።

25. Availability of Toilet facilities

- 1. Any institution providing public service shall have the obligation to organize clean and adequate toilet facilities and keep it open to its customers.
- 2. Any city or rural administration shall be responsible to provide public toilet and ensure its cleanliness.

Qodobka 26^{aad}-Dhawrista Goobaha Maydhashada Iyo Barkadaha Lagu Dabaasho

- 1. Wakaalad kasta oo diyaarisa goobaha bixiya adeegyada maydhashada,dabaasha uumiga dabiiciga ama goobaha maydhashada biyahay kulul waxaa loo baahanyahay inaay dhamaystirto kuna dhaqanto shuruudaha aay soo saarto hay'ada aay khusayso

፩፮. የመታጠቢያ ስፍራዎችንና የመዋኛ ገንዳዎችን ስለመቆጣጠር

- ፩. የሕዝብ መታጠቢያ ስፍራ፣ መዋኛ ገንዳ፣ የተፈጥሮ እንፋሎት ወይም የፍል ውኃ መታጠቢያ አዘጋጅቶ ለሕዝብ አገልግሎት የሚያቀርብ ማንኛውም ድርጅት አስፈጻሚ አካሉ ያወጣውን መስፈርት ማሟላት አለበት።

26. Control of Bathing Places and Pools

- 1. Any person providing a public bathing place, swimming pool, natural steam bath or hot spas shall fulfill the requirements set by the executive organ.

2. Cidkasta oo diyaarisa goobaha bixiya adeegyada maydhiga ama dabaasha waxa loo baahanyahay inanay u ogalaanin adeegyadaasi faaidka qaba xanuun maqaarka oo muuqda ama leh naburo.

፪. የሕዝብ መታጠቢያ ወይም የመዋኛ ቦታ አዘጋጅቶ አገልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ሰው አገልግሎቱን የማይታይ ወይም ግልጽ የሆነ የቆዳ ሕመም ወይ ቁስል ላለባቸው ሰዎች መፍቀድ የለበትም።

2. Any person providing a public bathing or swimming pool shall not allow his service to persons with an invisible or physically visible skin disease or lesions.

**Qaybta Todobaad
Maamulka Iyo Dabagalka
Xirfadlayaasha Caafimaad**

**ክፍል ሰባት
ሰጠና ባለሙያዎች**

**PART Seven
HEALTH PROFESSIONALS**

27. Requirement of Professional License

Qodobka 27^{aad} - Muhiimada Fasaxa Xirfadeed

፳፯. የሙያ ፈቃድ አስፈላጊነት

1. xirfadle kasta oo caafimaad si uu ugu shaqeeyo xirfadaasi waxaa loo baahanyahay inuu ka haysto fasax xirfadeed wakaalada aay khusayso xirfadle kasta oo la siiyo fasax xirfadeed waxaa loo cusboonaysiin sadexdii sanaba hal mar kadib marka la qiimeeyo tayad wax iyo anshaxa xirfadeed

፩. ማንኛውም ሰው እንደ ጤና ባለሙያ ለመስራት አግባብ ካለው አካል የሙያ ፈቃድ ማግኘት አለበት። ለማንኛውም የጤና ባለሙያ የተሰጠ የሙያ ሥራ ፈቃድ በየአምስት ዓመቱ የሙያ ሥነ-ምግባርና መ-ያዊ ብቃቱ ተገምግሞ መታደስ አለበት።

1. No person shall practice as a health professional without having obtained a professional practice license issued by the appropriate organ.

2. xirfadlaha laga xayiray ama laga kansalay fasaxa xirfadlanimada caafimaad kuma shaqayn karo xirfadnimadaasi

፪. የሙያ ፈቃዱ የታገደበት ወይም የተሰረዘበት የጤና ባለሙያ በጤና ባለሙያነቱ ሊሰራ አይችልም።

2. Professional practice license given to any health professionals shall be renewed every five years upon ethical and competence evaluation.

3. waxaa loo baahnayahay inuu wakaalada ay khusayso u gudbiso bulshada xogaha la xidhiidha xirfadlayaasha laga xayiray ama laga kansalay fasaxii xirfadnimada

፫. የሙያ ፈቃዳቸው የታገደባቸውና የተሰረዘባቸውን ባለሙያዎች በተመለከተ አግባብ ያለው አካል ለሕዝብ መረጃ ማድረስ አለበት።

3. Health professional whose license has been suspended or revoked shall be prohibited to practice his profession.

4. Nidaamka lagu bixiyo, lagu cusboonaysiiyo, lagu xayiro, lagu kansalo iyo iwmm fasaxa xirfadlayasha caafimaadka waxaa lagu go'aamin x/nidaameedka lagu dhaqan galiyo bayaankan.

፬. የጤና ባለሙያ ፈቃድ አሰጣጥ፣ አድላት፣ አገዳና ስለሚሰረዘበት ሥርዓት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣው ደንብ መሠረት ይወሰናል።

4. The appropriate organ shall notify to the public the list of health professionals whose licenses have been suspended and revoked.

Qodobka 28aad-Xadka Darajada Adeegyada

፳፰. የአገልግሎት ደረጃና ወሰን

Waxaa loo baahanyahay in xirfadle kasta oo caafimaa uu ku shaqeeyo hab wafaqsan xadka darajada adeega aay ugu cayintay wakaalada aay khusayso

ማንኛውም የጤና ባለሙያ በአስፈጻሚ አካሉ በተቀመጠው የአገልግሎት ደረጃና በተወሰነው የሙያ ወሰን መሠረት መሥራት አለበት።

28. Standards of Care and Scope of Practice

Any health professional shall practice his profession in accordance with the standards of health care and scope of professional practice set by the executive organ.

Qodobka 29aad- Anshaxa

1. Waxaa loo baahanyahay inuu fuliyo xirfadle kasta oo caafimaad waajibyada anshaxa ee ay soo saarto wakaalada awooda u lehi
2. Hay'ada fulinta waxay soo saari xeer nidamyada iyo awaamir la xidhiidha anshaxa, xirfadlayaasha caafimaad

Qodobka 30^{aad}-Warbixinta

1. Xirfadlaha caafimaad ama cidd kasta oo ogaata in ay jirto ama la fuliyay khalad xirfadeed waa in ay la socodsiiso (u gudbiso) warbixinta cidda ay khusayso.
2. Marka xirfadlaha caafimaad ogaado inuu jiro xanuun faafa dhibaataada lama filan u gaysan kara caafimaadka bulshada oo loo baahan in lagu soo warbixiyo ama uu ka shikiyo waa inuu si degdega warbixin ugu gudbiyo hay'ada aay khusayso
3. Cabashooyinka ka dhanka ah xirfadlayaasha caafimaadka waxaa lagu maamuli hab waafaqsan x/nidaameedka la soo saaro dhaqan galinta bayaanka

Qodobka 31aad-Xogaha Bukaanka Iyo Waajibaadyada Xarumaha Caafimaad

1. Waa inuu si buuxda u diwaan gashado xog hayaasha shaqsiga ee caafimad ee lagu helay xidhiidhka uu xirfadluhu lagu laga yeeshay bukaanka xarumo caafimaad

፳፱. ሥነ-ምግባር

- ፩. ማንኛውም የጤና ባለሙያ አግባብ ባለው የሙያ ሥነ-ምግባር መሠረት ግዴታውን መወጣት አለበት።
- ፪. ጤና ባለሙያዎች አጠቃላይ የሥነ-ምግባር ሁኔታ ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣ የጤና ባለሙያዎች የሥነ-ምግባር ደንብ ይወሰናል።

፳፻. ሪፖርት ስለማድረግ

- ፩. ሙያዊ ስህተት መፈጸሙን ያወቀ የጤና ባለሙያ ወይም ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው ተቆጣጣሪ አካል ሪፖርት ማድረግ አለበት።
- ፪. ማንኛውም የጤና ባለሙያ ሪፖርት መደረግ አለባቸው ተብለው በህብረተሰብ ጤና ድንገተኛ አደጋ ቁጥጥር አካል የተለዩ ተላላፊ በሽታዎች መኖራቸውን ባወቀ ወይም በጠረጠረ ጊዜ ባፋጣኝ ለህብረተሰብ ድንገተኛ አደጋ ቁጥጥር አካል ማሳወቅ አለበት።
- ፫. በጤና ባለሙያዎች ላይ ስለሚቀርቡት አቤቱታዎች ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣው ደንብ መሠረት ይስተናገዳል።

፳፻፩. የታካሚዎች መረጃ እና የጤና ተቋማት ግዴታዎች

- ፩. ማንኛውም የጤና ባለሙያ በጤና ተቋም ውስጥ ከታካሚ ጋር በተደረገ በእያንዳንዱ ግንኙነት የተገኙ የግል ጤና መረጃዎችን አሟልቶ መመዘገብ አለበት።

29. Code of Conduct

1. Any health professional shall perform his professional duties in accordance with the relevant code of ethics.
2. The code of conduct for health professionals shall be determined by regulations to be issued pursuant to this Proclamation.

30. Duty to Report

1. Any health professional or other person who is aware of the existence of professional malpractice shall report the same to the appropriate regulatory organ
2. Any health professional who is aware of or suspects the existence of communicable diseases identified as reportable diseases by public health emergency control organ shall immediately report same to the public health emergency control organ.
3. Any complaints against professionals shall be entertained in accordance with the Regulation to be issued pursuant this proclamation.

31. Information of Patients and Obligations of Health Institutions

1. Any health professional shall fully record personal health information generated during each encounter with a patient within a health institution.

- 2. Xarun kasta oo bixisa adeeg caafimaad wuxuu waajibaad ka saaranyahay xaqiijinta sugida iyo habsami u xafidida macluumaadyada caafimaad ee bukaanka ee lagu diwaan gashay hab waafaqsan farqada laad ee qodobka
- 3. Hadii aan sifo sharci awgeed loogu baahan waa in sirahan loo dhawro xooga xalada caafimaad ee bukaanka
- 4. Iyadoo aay sidooda yihiin arimaha lagu xusay farqadiisa 3aad ee qodobkan, xogaha xaalada caafimaad ee bukaanaka ee lagu helay laguna diwaan gashay hab waafaqsan farqada laad iyo 2aad waa in islamarkaana la isku dubo rido oo loo gudbiyo cida aay khusayso

Qodobka 32aad-Hanaanka Gudbi-nta Daweynta Deg Dega

- 1. Xirfadle kasta caafimaad waxaa waajib ku ah inuu hab waafaqsan xadka xirfadiisa uu ku bixiyo adeega daweynta deg dega
- 2. Marka xirfadlaha ayna u saamixin heerka xarunta caafimaad ee uu ka shaqeeyo inuu bixiyo adeega dawaynta deg dega, waa inuu isagoo raacay nidaamka loo gudbiyo bukaanka si deg dega ugu gudbyi xarumaha caafimaad ee awooda u leh bixinta adeega ee dawo ee bukaanku u baahanyahay

Qodobka 33aad-Nidaamka u qoridaDawo (Prescription)

- 1. Daawooyinka waxaa bukaanka u qori kara xirfadlaha caafimaad ee hay'ada awooda u leh fasaxa u siiyay inuu ku shaqeeyo xirfadiisa
- 2. Nooc kasta oo dawo waxa bukaanka loogu qori iyadoo la raacayo nidaamyada kala horaynta heerarka dawo iyo nidaamyada ku haboon dawo qorida bukanka

- ፩. ማንኛውም የጤና አገልግሎት ተቋም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፩/ መሠረት የተመዘገቡ የታካሚዎች የግል ጤና መረጃዎች በአግባቡ መያዣ ውጥና መጠበቃቸውን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት።
- ፪. ህጋዊ በሆነ ምክንያት ካልተጠየቀ በስተቀር ማንኛውም የታካሚ የግል ጤና መረጃ በምስጢር መጠበቅ አለበት።
- ፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፫/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በንዑስ አንቀጽ /፩/ እና/፪/ መሠረት የተገኘና የተያዘ የታካሚዎች የጤና መረጃ በወቅቱ ተጠናቅሮ አግባብ ላለው አካል ሪፖርት መደረግ አለበት።

፳፪. የድንገተኛ ሕክምናና ራራራል

- ፩. ማንኛውም የጤና ባለሙያ የሙያ ደረጃው በሚፈቅደው መሠረት የድንገተኛ ሕክምና አገልግሎት የመስጠት ሀላፊነት አለበት።
- ፪. የጤና ባለሙያው በሚሰራበት የጤና ተቋም ደረጃ መሠረት ተገቢውን የድንገተኛ ሕክምና አገልግሎት መስጠት ያልቻለ እንደሆነ ታካሚውን ተፈላጊውን አገልግሎት ሊያገኝ ወደሚችልበት አግባብ ያለው የጤና ተቋም ራራራል ስርአቱን በመከተል ወዲያውኑ ራራር ማድረግ አለበት።

፳፫. መድኃኒት ሰለማዘዝና ማደል

- ፩. መድኃኒቶችን ማዘዝ የሚችለው አግባብ ባለው አካል የሙያ ሥራ ፈቃድ የተሰጠው የሕክምና ባለሙያ ብቻ ይሆናል።
- ፪. ማንኛውም የሕክምና ባለሙያ መድኃኒት የሚያዘው የመድኃኒት አስተዛዘዝ ሥርዓትን በመከተልና ደረጃውን ጠብቆ በተዘጋጀ የመድኃኒት ማዘዣ ወረቀት ላይ ይሆናል።

- 2. Any health institution shall have the duty to ensure that the records of personal health information referred to in sub-article (1) of this Article are kept and maintained properly.
- 3. Any personal health information of a patient shall be confidential unless it is requested for a legitimate purpose authorized by law.
- 4. Without prejudice to sub-article (3) of this Article, patients' health information generated and maintained in accordance with sub-articles (1) and (2) shall be aggregated and reported to the appropriate organ on time.

32. Emergency Treatment and Referral

- 1. Any health professional shall have the duty to render emergency medical treatment within the scope of his professional practice.
- 2. Where a health professional is not capable of providing the necessary emergency medical treatment in accordance with the health institution's standard, he shall immediately refer the patient, in accordance with the referral system, to an appropriate health institution which is capable of providing the necessary treatment.

33. Prescribing and Dispensing of Medicines

- 1. Medicine shall only be prescribed by a medical practitioner who is licensed by the appropriate organ.
- 2. Any medical practitioner shall prescribe medicine following prescription procedures and on a standard prescription paper.

Qaybta Sideedad

Xarumaha	Lagu	Sameeyo
Dabagalka	Caafimaad	Iyo
Arimaha	La	Hal
Maala		

Caafimaadka

Qodobka 35^{aad} **Shardinimada Cadaynta Xirfadlenimo**

1. Qof kasta oo raba inuu ka aas aaso xarun caafimaad ama ka shaqaysto shaqooyinka ganacsiga dawo waa inuu hay'ada awooda u leh ka helo fasax cadaynta xirfadlenimo
2. Fasaxa cadaynta xirfadlenimo ee waafaqsan farqada 1^{aad} ee qodobka lagu bixiyay waa inuu sanadkasta uu cusboonaysiiyo.

Qodobka 36^{aad} **Heerka Adeega Xarumaha Caafimaad**

Hay'ada fulineed waxay go'aamin nooca iyo heerka adeega ee xarumaha caafimaadku bixin karaan

Qodobka 37^{aad} **Joojinta adeeg**
Xarun kasta oo caafimaad ama shirkad kasta oo ganacsatad dawooyinka marka ay shaqada joojiso waa in ay dawooyinka, rasiidada, diwaanada iyo warqadaha dawo bixinta ee ay gacanta ku hayaan ay hab waafaqsan awaamirta ay hay'ada fulineed soo saarto ku gutaan waajibaadka uu saaray.

Qodobka 38^{aad} **Xarunta Dabagalka Cafiimaad Lagu Sameeyo**

Xarun kasta oo lagu sameeyo dabaglal caafiimaad waa in ay buuxisa shuruudaha fayaqabka cafiimaadka ee ay soo saarto ha'yada fulintu.

ክፍል ስምንት
ሰብጤና ጤና ነገ ቁጥጥር
የሚደረግባቸው ተቋማት

፳፮. የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት አስፈላጊነት

፩. የጤና ተቋምን ለማቋቋም ወይም የመድኃኒት ንግድ ሥራ ላይ መሰማራት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው አካል የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ማግኘት አለበት።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1/፩/ መሠረት የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት በየዓመቱ መታደስ አለበት።

፳፯. የጤና አገልግሎት ተቋም ደረጃ

አስፈጻሚ አካሉ የጤና ተቋማት የሚሰጡትን አገልግሎት ዓይነትና ደረጃ ይወስናል።

፳፰. ሥራ ስለማቋረጥ

ማንኛውም የጤና ተቋም ወይም የመድኃኒት ንግድ ድርጅት ሥራውን ሲያቋርጥ በይዘታው ስለሚገኙ መድኃኒቶችና ስለአገዛዙ ኢንቨስትመንት ሰነድና ማዘዣ ወረቀቶች አስፈጻሚ አካሉ ባወጣው መመሪያ መሠረት አስፈላጊውን መፈጸም አለበት።

፳፱. ሰብ ጤና ነገ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋም

ማንኛውም ጤና ነገ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋም በአስፈጻሚ አካሉ የወጡ የጤና አጠባበቅ ደረጃዎችን ማሟላት አለበት።

PART Eight
HEALTH AND CONTROLLABLE
HEALTH RELATED
INSTITUTIONS

35. Requirement of Certificate of Competence

1. A person requiring to establish health institution or medicine trade of service or to undertake change within the institution shall obtain certificate of competence from the appropriate organ.
2. A certificate of competence issued in accordance with sub-article (1) of this Article shall be renewed every year.

36. Standard of Health Institutions
The executive organ shall determine the categories and standards of services to be provided by health institutions.

37. Cessation of Business
Any health institution or medicine trade establishment, which ceases to operate its business, shall deal with the stocks of medicines and invoices, registers and prescriptions related to it in accordance with directives issued by the executive organ.

38. Controllable Health Related Institutions

Any controllable health related institution should meet the standards of hygienic requirements set by the executive organ.

Qaybta Sagaalad
Dawo dhaqaameedka, nidaamka
dawayn ee isku dhaafka ah

Qodobka 39^{aad}:- Daawo
dhaqaameedka, isku dhafka
daweyn iyo mida la door-bidayo
Dawo kasta oo lagu sameeyo dalka gudhiisa ama dalka dibadiisa oo ah daawo dhaqaameed, nidaamka dawayn ee isku dhaafka ah lama isticmaali karaa haddii ayna hay'ada fulinta ee ay khuseysa diiwaangalin islamarkaana ayna xaqiijin waxtarnimada dawooyinkaasi.

Qodobka 40^{aad}:- Xirfadlaha dawo
dhaqaameedka ama nidaamka
dawayn ee isku dhaafka ah

1. Qof kasta oo aan fasax xirfadeed ka haysan ha'yada ay khuseeyso kuma shaqayn karo ama bixinta dawo dhaqaameedka ama mida isku dhafka ah.
2. Fasaxa xirfadeed ee daaweynta hab dhaqaameedku ama mida hanaanka isku dhafka ah waa in shanti sanoba hal mar la cusboonaysiiyo kadib marka qiimeeyn lagu sameeyo anshaxa xirfadlaha.
3. Xirfadlaha dawo dhaqaameedku ee laga xayiray ama lagala noqday fasaxa shaqo ee xirfadeed sinaba uma bixin karo adeeg daawayn oo daawo dhaqaameed ah ama mida hanaanka isku dhafka ah.

Qodobka 41^{aad}:- Goobta lagu Bixiyo
Adeega Dawo Dhaqaameed,
Daweynta Isku Dhafka ama
qababka kale

1. Qofnaba kuma bixin karo adeega dawo dhaqaameedka Daweynta Isku Dhafka ama qababka kale meel ka baxsan goobta ay u fasaxday ha'yada awooda u lehi.
 2. Qofnaba isagoon ha'yada awooda u leh ka haysan fasaxa cadaynta kartiyeed ma gali karo inu soo saaro, soo dajiyo, diro, qaybiyo ama iibiyo dawooyinka Dhaqaamiga, Isku Dhafka ama qababka kale ah.
- Fasaxa cadaynta kartiyeed ee lagu bixiyay hab wafaaqsan farqada (2) ee qodobkan waa in la cusboonaysiiyo sanadkasta.

ክፍል ዘጠኝ
በሰባላዊና ተደጋጋፊ ወይም
አማራጭ ሕክምና

፳፱. ባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም
አማራጭ መድኃኒት
ማንኛውም በአገር ውስጥ የሚመረት ወይም ከውጭ የሚመጣ ባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ መድኃኒት በአስፈጻሚ አካሉ ተገምግሞ ሳይመዘገብ አገልግሎት ሳይሰጥ አይችልም።

- ፩. የባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም የአማራጭ ሕክምና ባለሙያ ፩. ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው አካል የሙያ ፈቃድ ሳያገኝ በባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም በአማራጭ ሕክምና ሊሰማራ አይችልም።
- ፪. የባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ ሕክምና የሙያ ፈቃድ በየአምስት ዓመቱ የባለፈቃዱ የሙያ ሥነ-ምግባርና ብቃት እየተገመገመ መታደስ አለበት።
- ፫. ፈቃዱ የታገደበት ወይም የተሰረዘበት የባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም የአማራጭ ሕክምና ባለሙያ አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም።

፳፻. ባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም
አማራጭ ሕክምና አገልግሎት
መስጫ ቦታ

- ፩. ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው አካል ከተፈቀደበት ቦታ ውጭ የባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም የአማራጭ ሕክምና አገልግሎት መስጠት አይችልም።
- ፪. ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው ባለሥልጣን የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሳይኖረው ባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ መድኃኒት ማምረት፣ ማስመጣት፣ መላክ፣ ማከፋፈል ወይም መሸጥ አይችልም።
- ፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ // መሠረት የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት በየዓመቱ መታደስ አለበት።

PART nine
TRADITIONAL AND
COMPLEMENTARY OR
ALTERNATIVE MEDICINE

39. Registration
Any locally produced or imported traditional, complementary or alternative medicine may not be put into use unless evaluated and registered by the executive organ/

- 40. License Requisite**
- ፩. No person shall practice as a traditional, complementary, or alternative medicine practitioner without having obtained a practice license issued by the appropriate organ.
 - ፪. A traditional, complementary or alternative medicine practitioner's license shall be renewed every five years upon ethical and competence evaluation of the licensee.
 - ፫. A traditional, complementary or alternative medicine practitioner whose license has been suspended or revoked shall be prohibited to practice his profession.

41. Traditional, Complementary or
Alternative Medicine Service
Premises

- ፩. Any person may not render traditional, complementary or alternative medicine service out of the premises approved by the appropriate organ.
- ፪. No person shall manufacture, import, export, distribute or sell traditional, complementary or alternative medicine without obtaining a certificate of competence from the appropriate organ.
- ፫. A certificate of competence issued pursuant to sub-article (2) of this Article shall be renewed every year.

Qaybta tobnaad
Talaabooyinka Maamul Iyo
Hanaanka Cabashooyinka

Qodobka 42^{aad}:- Talaabooyinka
Maamul

1. Hay'ada awooda u leh Qofkasta oo la siiyay cadaaynta xaqiijinta kartiyeed ama fasaxa shaqo ee xirfadeed oo intuu ku xadgudba qodobada bayaankan ama x/nidaameedka ama awaamiirta ku soo baxay meel-maarinta bayaankan lagu helay isaago ku shaqeeyana waxaa laga xayiri ama lagala noqodan karaa cadaaynta xaqiijinta kartiyeed ama fasaxa shaqo ee xirfadeed.

2. Marka ha'ada awooda u leh ay hab wafaaqsan bayaankani ay xaqiijiiso in ayna dawadu ama maceeshadu u qalmin isticmaalka waxaa lagu gubi iyadoo kharaashka u daboolayo mulkiilaha dawada ama maceeshadu.

3. Qof kasta oo isagoon haysan cadaaynta xaqiijinta kartiyeed furta goob cafiimaad ama sifooba hawlaha ka ganacsiga dawo ha'yada awooda u leh inta ay xarunta xidho ayay talaabada sharci ee ku haboon ka qadi.

Qodobka 43^{aad}:- Hanaanka Gudbinta
Cabashooyinka

1. Cid kasta oo loo diiday ama xayiray ama lagala noqday aqoonsiga cadaaynta kartiyeed ama fasaxa xirfadeed waxay cabashooyinka u soo gudbisan hay'ada waxayse cabashooyinka cida awooda u aasaasto 50 maalmood gudahood marka talaabada laga qaado.

2. Hay'ada hab waafaqsan farqada (1^{aad}) ee qodobkan loogu soo gudbiyay cabashadu waa inay 80 maalmood gudahood go'aan ka siiso.

ክፍል አስር
አስተዳደራዊ እርምጃዎች እና የቅሬታ
አቀራረብ

፵፪. አስተዳደራዊ እርምጃዎች

፩. አግባብ ባለው አካል የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ወይም የሙያ ሥራ ፈቃድ የተሰጠው ማንኛውም ሰው ይህንን አዋጅ ወይም ለአዋጁ አፈጻጸም የወጣን ደንብ ወይም መመሪያ በመተላለፍ ሲሰራ የተገኘ እንደሆነ የተሰጠው የምስክር ወረቀት ወይም ፈቃድ ሊታገድ ወይም ሊሰረዝ ይችላል።

፪. አግባብ ያለው አካል ማንኛውም መድኃኒት ወይም ምግብ ለአገልግሎት ብቁ አለመሆኑን ሲያረጋግጥ መድኃኒቱን ወይም ምግቡን ለመያዝና በባለቤቱ ወይም በባለይዘታው ወጪ እንዲወገድ ወይም ወደ መጣበት አካባቢ እንዲመለስ ሊያደርግ ይችላል።

፫. ማንኛውም ሰው የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ሳይኖረው በጤና አገልግሎት ወይም በመድኃኒት ገንድ ሥራ ተሰማርቶ ከተገኘ አግባብ ያለው አካል ተቋሙን በማሸግ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል።

፵፫. ስለቅሬታ አቀራረብ

፩. ማንኛውም የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ወይም የሙያ ፈቃድ የተከለከለ የምስክር ወረቀቱ ወይም ፈቃዱ የታገደበት ወይም የተሰረዘበት ሰው ቅሬታውን እርምጃው ከተወሰደበት ቀን ጀምሮ በ፶ ቀናት ውስጥ አግባብ ያለው አካል ላቋቋመው ቅሬታ ሰሚ አካል ማቅረብ ይችላል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1፩/ መሠረት ቅሬታ የቀረበለት አካል በ፫ ቀናት ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት።

PART Ten
ADMINISTRATIVE MEASURES AND
COMPLAINTS' HANDLING

42. Administrative measures

፩. A certificate of competence or license issued by the appropriate organ may be suspended or revoked where the holder thereof works in violation of this Proclamation or regulations or directives issued hereunder.

፪. Where the appropriate organ ascertains that any medicine or food is not safe for use, it may seize the medicine or food and dispose or send it back to the country of origin at the expense of its owner or possessor.

፫. The appropriate organ shall close any health institution or medicine trade establishment operated without having a certificate of competence and take appropriate actions.

43. Complaints Handling

፩. Any person who is aggrieved of the denial, suspension or revocation of a certificate of competence or license may lodge his complaint within 50 days from the date of decision to the grievance hearing body established by the appropriate organ.

፪. The body received a complaint in accordance with sub-article (1) of this Article shall render its decision within 80 days.

Qaybta Kow iyo Tobnaad Qodobada Kala Duwan Qodobka 44^{aad} Xayaysiisyada Ganacsi

- 1. Siyaabaha warbixinta ama qababka kale ee ku haboon ee xayaysiisyada ganacsi ee maceeshadaha, daawooyinka iyo adeegyada daaweyn ee caafimaad looga siidaynayo waxaa xeerin awaamiirta ay hay'ada fulineed soo saarto.
- 2. Cid kasta oo xayaysiis ka siidaynaysa hay'adaha warbaahinta ama ogaysiinaysa wuxuu waajibaad ka saaran yahay ku dhaqanka awaamiirta ay hay'ada fulineed uu soo saartay meheradaha.

Qodobka 45^{aad}:- Bixinta Macluumaad

- 1. Gobaha bixiya adeegyada maceeshadaha, dawooyinka iyo adeegyada la halmaala caafimaadka dabagalka lagu samaynayo wuxuu waajibaad ka saaranyahay inay hab wafaaqsan awaamiirta ay hay'ada awooda u leh u soo saartay u ku soo bandhigo macluumaadyada la xidhiidha shaqooyinka.
- 2. Xafiisyada caafimaad ee heer degmo iyo magaalaba kormeerayaasha wuxuu waajibaad ka saranyahay inay hay'ada fulineed u soo gudbiyaan macluumaadyada adeegyada la xidhiidha cadaymo xaqiijinta kartiyeed ama ay bixiyaan fasaxa xirfadeed ee ay bixiyeen, xayireen iyo kuwo ay kala noqdeen.

Qodobka 46^{aad}:- Waajibaadka Ku Gacansiin

Hay'adaha dawlada deegaanka wuxuu waajibaad ka saaranyahay inay ha'ada fulineed ka gacansiyaan habsami u gudashada waajibaadyada lagu siiyay qaybta kowaad.

ክፍል አስራ አንድ ላይ ላይ ድንጋጌዎች

- ፩. ስለገንድ ማስታወቂያዎች
 - ፩. የምግብ፣ የመድኃኒት ወይም የጤና አገልግሎት የገንድ ማስታወቂያ በመገናኛ ብዙሃን ወይም በማናቸውም መንገድ የሚተላለፍበት ሁኔታ አስፈጻሚ አካሉ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።
 - ፪. ማንኛውም የመገናኛ ብዙሃን ወይም ማስታወቂያ አስተላላፊ አካል አስፈጻሚ አካሉ ያወጣውን መመሪያ አክብሮ የመሥራት ግዴታ አለበት።

፯. መረጃ ስለመስጠት

- ፩. የምግብ፣ የመድኃኒት፣ የጤናና ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግባቸው አገልግሎት የሚሰጡ ተቋሞች አግባብ ያለው አካል በሚወጣው መመሪያ መሠረት ስለሥራቸው መረጃ የማቅረብ ግዴታ ይኖርባቸዋል።
- ፪. የክልል ተቆጣጣሪ ወይም ውክልና የተሰጣቸው አካላት ስለሰጡት፣ ስለገዱት እና ስለሰረዙት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት እና የሙያ ፈቃድ ለአስፈጻሚ አካሉ መረጃ የማስተላለፍ ግዴታ አለባቸው።

፱. የመተባበር ግዴታ

አስፈጻሚ አካሉ በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ኃላፊነት በብቃት መወጣት እንዲችል ጉዳዩ የሚመለከታቸው የፌዴራልና የክልል መንግሥት አካላት የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

PART Eleven MISCELLANEOUS PROVISIONS

- 44. **Commercial Advertisement**
 - ፩. Commercial advertisement of food, medicine or health service through mass media or other means shall be determined by directive issued by the executive organ.
 - ፪. Any mass media or advertising organ shall be obliged to respect the directive issued.
- 45. **Submission of Information**
 - ፩. Food, medicine, health and controllable health related service rendering institutions shall submit periodical information regarding their services in accordance with directives of the appropriate organ.
 - ፪. State regulatory or delegated organs shall submit report to the executive organ on license/certificate of competence and professional license they have issued, suspended and revoked.
- 46. **Duty to Cooperate**

The concerned regional bodies shall have the duty to cooperate with the executive organ with a view to facilitating the effectively discharging its duties under this Proclamation.

Qodobka 47^{aad} - Ganaaxyada

- 1. hadaan xeerka ciqaabtu una sareeyn ganaax ka sameeyaa kani mooyee
- b) . Qof kasta oo la siiyay fasaxa xirfadeed.

1). oo caqabad ku noqda inu kormeeruhu uu hab waafaqsan qodobka 5^{aad} (2b) ee bayaankani u ku guto waajibadkiisa dabagal waxaa lagu ganaaxi xadhiga ka yareeyn hal sano Kan badnayn oo aan ka yarayn 10,000birr kana badnayn 5,000birr.

2). Iyadoo hay'ada awooda u leh ayna u fasaxin hadii uu fasaxa qaab kasta uu ugu wareejiyo qof kale waxaa lagu ciqaabi xadhig aan ka yarayn labo sano ka badnayn Shan sano iyo ganaax lacageed oo ka yareeyn 50,000 birr kana badnayn 100, 000 birr.

1). shati kasta oo loo siiyay soo dajinta, dhoofinta ama qaybinta jumladeed daawooyinka hadii u daawooyinka u qaybiyo cid kale waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yarayn Shan sano kana badnayn toban sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yarayn 50,000 kana badnayn 100,000 birr.

2). Qofkasta oo isagoon haysan fasaxa cadaynta kartiyeed (qalmida) ka shaqeeya ganacsiga dawooyinka ama adeegyada daawaynta caafimaad waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yarayn Shan sano kana badnayn todobo sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yarayn 50,000 kana badnayn 100,000.

3). Qof kasta oo ku xad gudba qodobka 39 ee bayaanka faafiya xaysiiyo ganacsi waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yarayn lix bilood kana badnayn halsano ama ganaax lacageed oo ka yareyn 50,000 kana badnayn 100,000.

፶፯. ቅጣት

፩. በወንጀል ሕግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፣ ሀ/ ማንኛውም የሙያ ፈቃድ የተሰጠው ሰው፣

፪. በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፩ ንዑስ አንቀጽ 1/፱ /ሀ/ መሠረት ተቆጣጣሪ የቁጥጥር ተግባሩን እንዲያከናውን እንቅፋት የፈጠረ እንደሆነ ከአንድ ዓመት በማያ ንስና ከአምስት ዓመት በማይ በልጥ እሥራት ወይም ከብር ፲ሺ በማያንስና ከብር ፶ሺ በማይ በልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

፫. አግባብ ያለውን እካል ሳያስፈቅድ ፈቃዱን በማናቸውም መንገድ ለሌላ ሰው ካስተላለፈ ከሁለት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት እና ከብር ፶ሺ በማያንስና ከብር ፳፻ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

ለ/ ማንኛውም ፈቃድ የተሰጠው የመድኃኒት እምራች፣ እስ መጪ፣ ላኪ ወይም ጅምላ አከፋ ፋይ ፈቃድ ለሌለው ሰው መድኃኒት ካዘዙልሰ ከአምስት ዓመት በማያንስና ከሰባት ዓመት በማይ በልጥ እሥራት እና ከብር ፶ሺ በማያንስና ከብር ፳፻ሺ በማይ በልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

ሐ/ ማንኛውም ሰው የብቃት ማረ ጋገጫ ምስክር ወረቀት ሳይኖረው በመድኃኒት ንግድ ወይም ጤና አገልግሎት ከተሰማራ ከአምስት ዓመት በማይንስና ከሰባት ዓመት በማይበልጥ እስ ራት እና ከብር ፶ሺ በማያንስና ከብር ፳፻ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

መ/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፭ በመጻረር የሕክምና ሙከራ ያካሄደ ማንኛውም ሰው ከአምስት ዓመት በማይንስና ከሰባት ዓመት በማይ በልጥ እስራት እና ከብር ፶ሺ በማያንስና ከብር ፳፻ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

47. Penalty

1. Unless a higher penalty is provided under the Criminal Code:

a) Any licensed person who:

(1) impedes the work of inspector assigned pursuant to sub-article (2) (a) of Article 5 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment for not less than one year and not exceeding five years or with a fine not less than Birr 10,000 and not exceeding Birr 50,000 or with both;

(2) transfers the certificate of competence or license issued to him to any person by way of any means without the permission of the executive organ shall be punishable with imprisonment of not less than two years and not exceeding five years and a fine of not less than Birr 50,000 and not exceeding Birr 100,000;

b). Any licensed medicine manufacturer, importer, exporter or wholesaler who sales medicine to a person without a certificate of competence or license shall be punishable with imprisonment of not less than five years and not exceeding seven years and with a fine of not less than Birr 50,000 and not exceeding Birr 100,000;

c) Any person who trades medicines without a certificate of competence shall be punishable with imprisonment for not less than five years and not exceeding seven years and with a fine of not less than Birr 50,000 and not exceeding Birr 100,000;

d) Any person who conduct clinical trial in violation of Article 15 shall be punishable with imprisonment of not less five years and not exceeding seven years and with a fine of not less than Birr 50,000 and not exceeding birr 100,000;

kh) qof kasta oo uu si uu dhiirigaliyo isticmaalka sharci darada ah dawooyinka narkootiga ama walxaha saykootirobika qaab kasta ha ahaatee xaysiis ama fududeeya in cida kale xaysiiyaan ama ogalaadaan ama kimikooyin biirikurisarade u adeegsada arimaha ka bahsan faaiidooyinka ay leeyihiin ee ku haboon isla markaana loo adeegsaday samayaynta dawooyinka narkootinka iyo saykootinka waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yareyn todobo sano kana badnayn 15 sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yareyn 30,000 Kana badnayn 50,000.

d) qof kasta oo xadgudba arimaha ku cad farqada(1) iyo(2^{aad}) ee qodobka 7^{aad} ee bayaanka kuna taxaluqa fayaqabka iyo tayada maceeshadaha ama qodobka 8aad ee la xidhiidha lahashada ama qiimaha qoraalka ee maceeshada waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yareyn labo sano kana badnayn shan sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yareyn 20,000 kana badnayn 50,000 birr.

r) qofkasta oo xadgudba arimaha ku cad qodobka 6aad ee fasaxa (shatiga) iyo diwaan galinta maceeshada qodobka 8aad heerka iyo qoraalada tilmaamaya waxyaabaha meceeshaduhu ka samaysan yihiin ee bayaankan waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yareyn hal sano kana badnayn sadexsano ama ganaax ka yareyn 10,000 kana badnayn 20,000 ama labadab.

s) qof kasta oo ku xadgudba qodobada bayaankan ee kala ah:

1) qof kasta oo ku xadgudba arimaha ku cad qodobka 10^{aad} ee la xidhiidha sugida tayada biyaha la cabo waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka badnayn sadex sano ama ganaax lacageed oo aan ka yareyn 20,000 kana badnayn 40,000 ama labadaba.

ሠ/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፩ ወይም ፪ በመጻፈር የንግድ ማስታወቂያዎችን ያስተላለፈ ማንኛውም ሰው ከስድስት ወር በማያንስና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ እስራት ወይም ከብር ፩ሺ በማያንስና ከብር ፲ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

ረ/ ማንኛውም ሰው የናርኮቲክ መድኃኒቶች ወይም ሳይኮትሮፒክ ንጥረ ነገሮች ሕገ-ወጥ አጠቃቀም ለመገፋፋት በማናቸውም መንገድ ካስተዋወቀ ወይም ሌሎች እንዲያስተዋውቁ ካደረገ ወይም ከፈቀደ ወይም ፕሪከርሰር ኬሚካሎች ከሚኖራቸው አግባብነት ያለው ጠቀሜታ ውጭ በሆነ ሁኔታና ለሕገ-ወጥ የናርኮቲክና ሳይኮትሮፒክ መድኃኒቶች ማምረት ተግባር ያዋለ እንደሆነ ከሰባት ዓመት በማይንስና ከአስራ አምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከብር ፴ሺ በማያንስና ከብር ፶ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

ሰ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፯ ንዑስ አንቀጽ 1፩/ ወይም 1፪/ ስለምግብ ደህንነትና ጥራት ወይም አንቀጽ ፮ ስለምግብ ማሽጊያዎችና ገላጭ ጽሁፍ የተደነገገውን የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከሁለት ዓመት በማይንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራትና ከብር ፩ሺ በማያንስና ከብር ፶ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

ሸ/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፯ ስለምግብ ምዝገባና ፈቃድ፣ አንቀጽ ፱ ስለንጥረ ምግብ ደረጃና ገላጭ ጽሁፍ ወይም አንቀጽ 1፩ ምግብን ስለማጭረር ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከአንድ ዓመት በማይንስና ከሰባት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከብር ፲ሺ በማያንስና ከብር ፩ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

ቀ/ የዚህን አዋጅ፡
፩. አንቀጽ 1፪ ስለመጠጥ ውኃ ጥራት አጠባበቅ ድንጋጌን የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከሦስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ወይም ከብር ፩ሺ በማያንስና ከብር ፶ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

e) Any person who advertises in violation of Article 22 or 50 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than six months and not exceeding one year or with a fine of not less than Birr 5,000 and not exceeding Birr 10,000 or with both;

f) Any person who advertises by way of any means to encourage the abuse of narcotic drugs or psychotropic substances or causes or allows such advertising or causes the illegal production of narcotic drugs or psychotropic substances through the inappropriate use of precursor chemicals shall be punishable with imprisonment of not less than seven years and not exceeding fifteen years and with a fine of not less than Birr 30,000 and not exceeding Birr, 50,000;

g) Any person who violates the provisions of Article 7 (1) or (2) about food safety and quality or Article 8 about food packaging and labeling of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than two years and not exceeding five years and with a fine of not less than Birr 20, 000 and not exceeding Birr 50,000

h) Any person who violates Article 6 about registration and licensing of food, Article 9 about standards for nutrition and labeling or Article 11 about food irradiation of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than one year and not exceeding three years or with a fine of not less Birr 5, 000 and not exceeding Birr 10,000 or with both;

1) Any person who violates:
1. Article 12 about water quality control of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than three years or with a fine of not less than Birr 20,000 and not exceeding Birr 40,000 or with both;

2). qof kasta oo ku xadgudba arimaha ku cad qodobka 24^{aad} ee la xidhiidha kimikada khataarta ah waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka badnayn Shan sano ama ganaax lacageed oo aan ka yareyn 50,000 kana badnayn 100,000 ama labadaba.

Sh). Qofkasta oo kuxadgudba arimaha ku cad farqada 1 aad ee qodabka 17 aad ee bayaankan ee adeegyada sugida shaqooyinka lahalmaala caafimaadka waxaa lagu ganaaxi aan kabadnayn sedex sano ama ganaax aan kayarayn 20,000 kana badnayn 40000 birr ama labadaba.

c) qof kasta oo ku xad gudba arimaha ku cad qodobka 18 aad ee bayaanka kuna taxaluqa shuruudaha hawlaha dhismayaasha waxaa lagu ganaaxi xadhig aan kayarayn 3 bilood kana badnayn hal sano ama ganaax lacageed oo ka yarayn 5,000 kana badnayn 10,000 ama labadaba

g) Qof kasta oo ku xadgudba arimaha qodobada 21aad arimaha diyaarinta suuliyada ama qodobada 22aad ee goobaha qubaysiga (tuushka) iyo barkadaha lagu dabaasho waxaa lagu ganaaxi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 3,000 kana badnayn 5,000 birr

f) Xirfadle kasta oo caafimaad oo ku xad gudba arimaha la xidhiidha shatiga xirfadeed ee ku cad qodobka 23aad ama heerka iyo xadka adeegyada ee ku cad qodobka 24aad waxaa lagu ganaaxi xadhig aan kayarayn labo sano kana badnayn Shan sano.

q) Qof kasta oo;

፩. አንቀጽ ፩ ስለአደገኛ ኬሚካሎች ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ወይም ከብር ፻ሺ በማያንስና ከብር ፩፻ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

በ/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፩ ንዑስ አንቀጽ 1፩/ ስለሥራ ነክ ጤና አጠባበቅ አገልግሎቶች ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከሦስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ወይም ከብር ፩ሺ በማያንስና ከብር ፵ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

ተ/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፩፩ ስለግንባታ ሥራ መስፈርቶች ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከሦስት ወር በማያንስና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ እስራት ወይም ከብር ፩ሺ በማያንስና ከብር ፲ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

ቸ/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፴፩ መጻዳጃ ቤት ስለማዘጋጀት ወይም አንቀጽ ፴፪ ስለመታጠቢያ ስፍራዎችና መዋኛ ገንዳዎች ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከብር ፲ሺ በማያንስና ከብር ፩ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፤

ገ/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፴፫ ስለሙያ ፈቃድ ወይም አንቀጽ ፴፬ ስለአገልግሎት ደረጃና ወሰን ድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም የጤና ባለሙያ ከሁለት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል፤

ሃ/ ማንኛውም ሰው የዚህን አዋጅ፤

2. Article 24 about dangerous chemicals of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than five years or with a fine of not less than Birr 50,000 and not exceeding Birr 100,000 or with both;

j) Any person who does not provide occupational health services under Article 23 (1) of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than three years or with a fine of not less than Birr 20,000 and not exceeding Birr 40,000 or with both;

k) Any person who violates construction standards under Article 25 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than three months and not exceeding one year or with a fine of not less than three years or with a fine of not less than Birr 5,000 and not exceeding Birr 10,000 or with both;

l) Any person who violates Article 31 about organizing toilet facilities or Article 32 about bathing places and pools of this Proclamation shall be punishable with a fine of not less than Birr 3,000 and not exceeding Birr 5,000 Any health professional who violates requirements of professional license under Article 33 or standards of care and scope of practice under Article 34 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than two years and not exceeding five years;

n) Any person who violates:

1. ku xad gudba arimaha ku cad qodobka 27aad farqada laad ee la socodsiinta cudurada faafa ama farqada 2aad fashilinta qofka cudurada faafa ama looga shikiyay waxaa lagu ganaaxi xadhig aan kayarayn lix bilood ama ganaax lacageed oo aan ka badnayn 3,000 ama labadaba

2. Hadii uu ku xad gudbo arimaha ku cad qodobka 26aad ee ka warbixinta waxaa lagu ganaaxi xadhig aan kayarayn lix bilood kana badnayn labo sano ama ganaax lacageed oo aan ka yarayn 5,000 kana badnayn 10,000 birr ama labadaba

3. Marka uu ku xadgudbo qodobka 27aad ee arimaha macluumaadka bukaanka iyo waajibaadyada goobaha caafimaad waxaa lagu ganaxi xadhig aan ka yarayn hal sano ama ganaax lacageed oo aan ka yarayn 10,000 ama labadaba

k) qof kasta oo ku xadgudba arimaha ku cad qodobka 34aad ee bayaankan ee hanaanka diwaan galinta dawooyinka dhaqameedka, qodobka 35aad fasaxa xirfadlaha dawo dhaqameedka, labadaba ama midba ama qodobka 36aad ee goobaha lagu bixiyo adeegyada dawaynta dhaqameedka labadaba ama midba waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yarayn hal sano kana badnayn sadex sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yarayn 5,000 kana badnayn 10,000.

Shaqaaale ama musuul kasta oo ka tirsan hay'ada awooda u leh qaab ka baxsan shuruudaha (hanaanka) ku cad bayaankan ama x/nidaameedkaas, ku soo baxay dhaqan galinta qodobada, ama awaamiirta bayaanka isagoo laaluush ka qaatay ama qaab qaraabanimo ama nidaam kale oo aan haboonayn awgeed ku sifooba.

b) Bixinta ama cusboonaysiiya ama sahla cusboonaysiinta fasaxa shaqada xirfadeed cadaynta xaqiijinta ka kartiyeed ee arimaha adeegyada daba galka lagu samaynayo ee dawooyinka maceeshadaha ama dawaynta iyo daryeelada la xidhiidha arimaha caafimaad

ä. አንቀጽ ፳፯ ንዑስ አንቀጽ 1/ä/ ተላላፊ በሽታን ስለማሳወቅ ወይም 1/፪/ በወረርሽኝ ተላላፊ በሽታ የተያዘ ወይም የተጠረጠረን ሰው ስለመለየት ድንጋጌ ከተላለፈ ከስድስት ወር በማይበልጥ እሥራት ወይም ከብር ፫ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

፪. አንቀጽ ፴፯ ሪፖርት ስለማድረግ ድንጋጌ ከተላለፈ ከስድስት ወር በማያንስና ከሁለት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ወይም ከብር ፭ሺ በማያንስና ከብር ፫ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

፫. አንቀጽ ፴፯ ስለታካሚዎች መረጃ እና የጤና ተቋማት ግዴታዎች ድንጋጌ ከተላለፈ ከአንድ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ወይም ከብር ፫ሺ በማይበልጥ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል፤

፵/ የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፵፭ ስለባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ መድኃኒት ምዝገባ፣ አንቀጽ ፵፮ ስለባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ ባለሙያ ፈቃድ ወይም አንቀጽ ፵፯ ስለባህላዊ፣ ተደጋጋፊ ወይም አማራጭ ሕክምና አገልግሎት መስጫ በድንጋጌ የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሦስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት እና ከብር ፯ በማያንስና ከብር ፯ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል፡፡

፪. ማንኛውም አግባብ ያለው አካል ሠራተኛ ወይም ኃላፊ መደለያ በመቀበል ወይም በዝምድና ወይም አግባብ ባልሆነ ሌላ ግንኙነት በዚህ አዋጅ ወይም አዋጁን ለማስፈጸም በወጣ ደንብ ወይም መመሪያ ከተደነገገው ውጭ፤

ሀ/ መድኃኒት፣ ምግብን ወይም የጤና ወይም ጤና ነክ ቁጥጥር የሚደረግበት ተቋም አገልግሎትን በሚመለከት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ወይም የሙያ ሥራ ፈቃድ የሰጠ ወይም ያደሰ ወይም እንዲሰጥ ወይም እንዲታደስ ያደረገ፣ ወይም

1. the duty to report communicable diseases under sub-article (1) or the duty to quarantine a person infected or suspected of epidemic disease under sub-article (2) of Article 27 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not exceeding six months or fine of not exceeding Birr 3,000 or with both;

2. the duty to report under Article 36 of this Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than six months and not exceeding 2 years or with a fine of not less than Birr 5,000 and not exceeding birr 10,000 or with both;

3. the duty with respect to patients information and of health institutions under Article 27 of the Proclamation shall be punishable with imprisonment of not exceeding one year or fine of not exceeding Birr 10,000 or with both;

o) Any person who violates Article 45 about traditional, complementary or alternative medicine registration, Article 46 about traditional, complementary or alternative medicine practitioner licensing or Article 47 about traditional, complementary or alternative medicine service premises of the Proclamation shall be punishable with imprisonment of not less than one year and not exceeding three years and with a fine of not less than Birr 5,000 and not exceeding birr 10,000.

2. Any employee or official of the appropriate organ who, by taking bribes or through nepotism or other illegal relationships, and in violation of this Proclamation or regulations or directives issued hereunder

a) issues or renews or causes the issuance or renewal of a certificate of competence or professional license with respect to medicine, food or health or controllable health related institution services; or

1) Fasaxa ama sahla in fasixid iyadoo la qiimaynayo heerka tayo waxtarka iyo faya qabka alaabta qaydhiin loo adeegsado samaynta ama soo saarida dawooyinka ama wax soo saarida maceeshada ama wax soo saarka dawooyinka maceeshadaha.

Hadaan xeerka ciqaabtu ganaax ka badan dhiigayn waxaa lagu ganaaxi xadhig aan ka yareyn todobo sano kana badnayn 15 sano iyo ganaax lacageed oo aan ka yareyn 30,000 kana badnayn 50,000.

3. Ganaaxa ku cad farqada 2aad ee qodobkan waxay sidoo kale dhaqan galka ka tahay loo adeegaha bixiyay laaluushka.

4. Qof kasta oo ka qayb qaata fulinta dambiga ku cad farqada 2aad ee qodobkan islamarkaana ka hor inta aan arinta maxkamada loo dhawayn bixiya xog ku filan oo qeexaysa dambiga la galay iyo kaalinta aay ku lahaayeen gacansiiyayaasha xafiiska x/ilaalinta wuxuu suurta galin karaa inaan dacwada lagu soo oogin.

Qodobka 48^{aad}:-Shuruucdaha Aan Dhaqan Galka Lahayn

Sharci, xeer ama hab dhaqameed kasta oo ka hor imanaya qodobada bayaankani arimaha lagu qeexay bayaankan dhaqan gal kuma noqonayaan

Qodobka 49^{aad}:-Awood Soo Saarida Xeer Iyo Awaamiir

1. golaha hawl fulinta ee deegaanka wuxuu awood u leeyahay inuu soo saaro x/nidaameedyada lagama maarmaan u ah dhaqan galinta qodobada bayaankan

2. hay'ada fulineed ee tilmaamay bayaankan waxay awood u leeyihiin soo saarida awaamiir lagu dhaqan galiyo qodobada bayaankan iyo x/nidaameedka ku soo baxay hab waafaqsan bayaankan

ሰ/ የመድኃኒት ወይም ምግብ ምርት ወይም መድኃኒት ወይም ምግብ ለማምረት የሚያገለግል ጥሬ ዕቃ ተገቢውን የደህንነት፣ የፈቃደኝነትና የጥራት ደረጃ ግምገማ ላያደርግ አገልግሎት ላይ እንዲውል የፈቀደ ወይም እንዲፈቀድ ያደረገ፣ እንደሆነ በወንጀል ሕጉ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር ከሰባት ዓመት በማያንስና ከ ፲፮ ዓመት በማይበልጥ እሥራት እና ከብር ፴፯ በማያንስና ከብር ፶፯ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል።

፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፪/ ተመለከተው ቅጣት መደሉን በሰጠው ባለጉዳይ ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

፬. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፪/ የተመለከተን ጥፋት በመፈጸም ተግባር የተሳተፈና ጉዳዩ ወደ ፍርድ ቤት ከመቅረቡ በፊት ስለተፈጸመው ጥፋትና ስለተባባሪዎቹ ሚና በቂ መረጃ የሰጠን ሰው የክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ህግና ፍትህ ቢሮ በዚህ ሕግ መሠረት ክስ እንዳይመሠረትበት ሊያደርግ ይችላል።

፵፮. ተፈጻሚነት ለማይኖራቸው ሕጎች

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማናቸውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ ውስጥ የተመለከቱ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈጻሚነት አይኖረውም።

፵፱. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

፩. የሶማሌ ክልል መስተዳደር ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።

፪. አስፈጻሚ አካሉ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /፩/ መሠረት የወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

b) authorizes or causes the authorization of the use of food or medicine or raw materials without making adequate evaluation, where relevant, of their quality, safety and efficacy; shall, unless a higher penalty is provided under the criminal code, be punishable with imprisonment of not less than seven years and not exceeding fifteen years and with a fine not less than Birr 30,000 and not exceeding birr 50,000.

3 The penalty provided for under sub-article (2) of this Article shall also be applicable to a person who has given the bribe.

4 If a person who participated in the commission of an offence provided for under sub-article (2) of this Article gives, before the case is submitted to a court, adequate information on the commission of the offense and the role of the major participants, the Bureau Of Justice And General Prosecution may exempt the person from prosecution pursuant to this Proclamation

48. Inapplicable Laws

No law, regulation, directive or practice shall, in so far as it is inconsistent with this Proclamation, be applicable with respect to matters provided for by this Proclamation.

49. Power to Issue Regulations and Directives

1. The Council of cabinet may issue regulations necessary for the implementation of this Proclamation.

2. The executive organ may issue directives necessary for the implementation of this Proclamation and regulations issued pursuant to sub-article (1) of this Article.

Qodobka 50^{aad}:-Muddada Dhaqan Galka
Bayaankan

Bayaankan wuxuu dhaqan galaya laga bilaabo
maalinta u golaha deegaanku ansixiyo.

Jig-Jiga 12kii hamle, 2004 T.I.

Mudane Cabdi Maxamud Cumar
Madaxwaynaha D.D S.

I. አዋጅ የግንኙነት ጊዜ

ይህ አዋጅ በዶላ ጋዜጣ ታትሞ ከወጣት ቀን
ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ጽደቃ ሐምሌ ፲፪ ቀን ፲ ሺ፩ ዓ.ም

አቶ አብዲ መሀመድ ኡመር
የሱማሌ ክልላዊ መንግስት ፕሬዝዳንት

50. Effective Date

This Proclamation shall enter into force up
on the date of approval by the regional
council.

Done at Jig-jiga, this 12th day of January,
2012

ABDI MOHAMUD UMER
PRESIDENT OF THE SOMALI
REGIONAL STATE OF
ETHIOPIA